

**SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI MERYTORYCZNEJ
POWIATOWEJ I MIEJSKIEJ BIBLIOTEKI PUBLICZNEJ
„BIBLIOTEKI POD ATLANTAMI”
w Wałbrzychu w 2018 r.**

W 2018 r. PiMBP „Biblioteka pod Atlantami” oprócz podstawowych zadań statutowych realizowała szeroką ofertę edukacyjno-kulturalną.

Biblioteka w br. pozyskała dofinansowanie na trzy projekty ministerialne:

- WAŁBRZYSKIE LEGENDY 3.0 z programu „Partnerstwo dla książki” (dotacja – 18 000,00 zł / wkład własny - 5 500,00 zł) – tworzenie wałbrzyskich legend w aplikacji Action Track.
- PIĄTKA NA PIĄTKĘ z programu „Partnerstwo dla książki” (dotacja – 15 500,00 zł / wkład własny - 4 500,00 zł) – oferta spotkań i warsztatów w nowo otwartej filii na Sobiecinie.
- SPRAWIEDLIWI SĄ WŚRÓD NAS z programu „Promocja czytelnictwa” (dotacja - 6 200,00 zł/wkład własny 2 000,00 zł) – spotkania i warsztaty dla dzieci i osób dorosłych poświęcone obchodom Roku Ireny Sendlerowej.

Ponadto otrzymała:

- dotację z „NARODOWEGO PROGRAMU ROZWOJU CZYTELNICTWA”, Priorytet 1. Zakup nowości wydawniczych do bibliotek publicznych w 2018 r.”, realizowanego przez BIBLIOTEKĘ NARODOWĄ (79 800,00 zł);
- dotację celową z UM w Wałbrzychu w kwocie 50 000,00 zł na wykonanie gry planszowej (1000 egz.) pn. TAJEMNICZY WAŁBRZYCH: AKCJA REWITALIZACJA (w ramach realizacji projektu „Finansowe i planistyczne narzędzia w programowaniu i wdrażaniu Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Wałbrzycha” współfinansowanego ze środków Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna na lata 2014-2020 w ramach konkursu dotacji pn. „Koncepcja projektu pilotażowego w zakresie rewitalizacji dla miasta Wałbrzycha”);
- wsparcie z FUNDUSZU REGIONU WAŁBRZYSKIEGO w kwocie 1 000,00 zł na organizację wystawy „Wolność i poeci”, wpisującej się w obchody 100-lecia odzyskania niepodległości;
- pomoc rzeczową ze STAROSTWA POWIATOWEGO W WAŁBRZYCHU, które kolejny rok z rzędu przekazało w formie darów nowości wydawnicze zbiorów specjalnych i regionalnych; w okresie sprawozdawczym udało się nabyć łącznie 595 egz. (zbiory specjalne – 584 egz. i książki – 11 egz.) na kwotę 19 999,02 zł. Dodatkowo w tym roku Starostwo Powiatowe w Wałbrzychu wsparło w kwocie ok. 10 000,00 zł realizację finału dolnośląskiej akcji czytelniczej „Z książką na walizkach”, którego organizatorem była Biblioteka pod Atlantami.

Z końcem kwietnia br. otwarto kolejną nową filię biblioteczną, tym razem **FILIĘ nr 5 z oddziałem dziecięcym** w dzielnicy Sobiecin. Całość inwestycji sfinansowano w ramach projektu realizowanego przez Gminę Wałbrzych pn. „Rozwój oferty kulturalnej w Aglomeracji Wałbrzyskiej poprzez przebudowę i doposażenie obiektów instytucji kultury w Wałbrzychu: Zadanie nr 1 „Przebudowa budynku przy ul. Broniewskiego 65A w Wałbrzychu na potrzeby Wałbrzyskiego Ośrodka Kultury i Powiatowej i Miejskiej Biblioteki Publicznej „Biblioteki pod Atlantami” w Wałbrzychu”, Zadanie nr 2 „Adaptacja budynku przy ul. 1-go Maja 149 na potrzeby oddziału bibliotecznego, Zadanie nr 3 „Doposażenie w sprzęt komputerowy, biurowy, multimedialny wraz z oprogramowaniem w celu rozszerzenia dostępu do zbiorów Biblioteki pod Atlantami w Wałbrzychu (numer projektu: RPDS.04.03.04-02-0016/16).

Nowa placówka została uruchomiona z końcem kwietnia 2018 r. W związku z oddaniem po remoncie nowego miejskiego obiektu przy ul. 1-go Maja 149 nowa filia biblieczna zyskała pomieszczenia na parterze budynku o powierzchni 256, 53 m². Filia została przeniesiona z budynku PSP nr 17, gdzie zajmowała dwa osobne, dużo mniejsze lokale. Nowa filia jest dostępna dla osób niepełnosprawnych (podjazd dla wózków), posiada kilka miejsc parkingowych dla czytelników. Składa się z: wypożyczalni dla dorosłych z częścią multimedialną (7 stanowisk komputerowych), czytelnicy prasy oraz przestronnego oddziału dla dzieci (2 stanowiska komputerowe, X-Box, kino domowe). Także stanowiska robocze bibliotekarzy wyposażono w nowoczesny sprzęt. W nowym obiekcie znalazło się także miejsce na niewielką salę spotkań do prowadzenia zajęć i warsztatów dla ok. 40 osób (rzutnik, ekran), a także pokój kierownika, pokój socjalny dla pracowników, zaplecze gospodarcze oraz trzy toalety, w tym jedna dla osób niepełnosprawnych. Placówka wyposażona jest w nowe funkcjonalne meble i nowoczesny sprzęt IT. Posiada osobną serwerownię, a także monitoring wewnątrz i na zewnątrz obiektu.

Czytelnicy nowej filii mogą korzystać z różnorodnych zbiorów (książki, audiobooki, zbiory multimedialne), ale także bogatej oferty zajęć i spotkań. Otwarcie placówki uświetniło m.in. spotkanie autorskie Janusza Leona Wiśniewskiego, które przyciągnęło sporą liczbę jego wiernych czytelników. Wsparciem działań bibliecznych był projekt ph. „Piątka na piątkę”, który uzyskał dofinansowanie z MKiDN na takie działania, jak: spotkania autorskie, warsztaty dla dzieci, spotkania nt. historii regionu oraz piknik rodzinny (szczegółowy opis poniżej). Dane statystyczne wyraźnie wskazują duże zainteresowanie placówką w dzielnicy, szczególnie wśród dzieci i młodzieży, które spędzają tu swój wolny czas.

Również uruchomiona rok wcześniej w ramach tego samego projektu Filia nr 7 z oddziałem dziecięcym na Piaskowej Górze odnotowuje wyraźny wzrost najważniejszych wskaźników bibliecznych, zarówno w zakresie liczby nowych czytelników, jak i odwiedzin oraz wypożyczeń. Szczególnie cieszy wyższy wskaźnik odwiedzin wśród dzieci i młodzieży. Także liczba uczestników imprez (tj. prawie 4 tys.) odzwierciedla dobrze dobraną i atrakcyjną ofertę edukacyjno-kulturalną tej placówki (szczegółowo opisana poniżej).

Obecne warunki, w jakich funkcjonują obie nowe filie pozwalają na realizację bogatej oferty edukacyjnej i kulturalnej dla odbiorców w każdym wieku. W ramach projektu w całej sieci bibliecznej wdrożono nowy system biblieczny MATEUSZ, który przynosi wyraźne efekty nie tylko w postaci nowoczesnej i sprawnej obsługi czytelniczej, ale także opracowania, katalogowania oraz lepszego obiegu księgozbioru.

GROMADZENIE I OPRACOWYWANIE I UDOSTĘPNIANIE ZBIORÓW

W br. łącznie do Biblioteki wpłynęło 11 633 egz. zbiorów na kwotę 265 060,66 zł - czyli o 3 410 egz. (41% więcej) więcej na kwotę o ok. 49% większą niż w roku ubiegłym. Dotacja z „Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa”, Priorytet 1. Zakup nowości wydawniczych do bibliotek publicznych w 2018 r.”, realizowanego przez Bibliotekę Narodową, okazała się o 25% wyższa niż rok wcześniej i wyniosła 79 800 zł. Wkład własny do projektu z Gminy Wałbrzych (dotacja celowa)

opiewała na 80 000 zł , tj. o 35 tys. więcej niż w 2017 roku. Dzięki w/w programowi przybyło ogółem 7992 jednostek zbiorów. Podobnie jak w roku ubiegłym – zgodnie z obowiązującym porozumieniem - Starostwo Powiatowe w Wałbrzychu przeznaczyło stosowne środki na zakup nowości multimedialnych i zbiory regionalne (przekazano 598 egz. – w tym 587 płyt z muzyką, filmem i audiobooków oraz 11 wol. książek o tematyce regionalnej). 413 jednostek materiałów bibliotecznych podarowało Bibliotece Stowarzyszenie Przyjaciół „Biblioteki pod Atlantami” w Wałbrzychu. 388 egz. na kwotę 11 268,00 zł przekazali wydawcy lub autorzy, promujący w ten sposób swoje publikacje. Również sami czytelnicy przekazują systematycznie dary, które po niezbędnej selekcji są wpisane do zbiorów. W bieżącej prenumeracie znalazły się 133 tytuły gazet i czasopism.

DZIAŁALNOŚĆ INFORMACYJNO-BIBLIOGRAFICZNA

W okresie sprawozdawczym udzielono we wszystkich placówkach bibliotecznych 32114 informacji oraz odnotowano 94 230 wejść na stronę internetową Biblioteki.

Dział Informacji Naukowej i Czytelń kontynuował współpracę z Dolnośląską Biblioteką Publiczną we Wrocławiu w zakresie bezpłatnego udostępniania Ibuków. W br. użytkownicy **Ibuków** odwiedzili portal 372 razy i korzystali z 1053 książek online. Dział systematycznie realizował także:

- **digitalizację** – w br. wprowadzono do bazy 262 opisów dżs-ów, a zeskanowano nowych 343;
- **wypożyczenia międzybiblioteczne** (51 pozycji dla 28 osób zamawiających). Z naszych zbiorów wysłano 10 pozycji dla 5 innych bibliotek;
- **Bibliografię Regionalną** - zespół ds. bibliografii regionalnej systematycznie pracował nad jej opracowaniem i uczestniczył w spotkaniach roboczych Zespołu ds. Bibliografii Regionalnej Dolnego Śląska w DBP we Wrocławiu. Bezpośrednio do bazy regionalnej Biblioteki pod Atlantami w br. wprowadzono 1114 opisów.

Dzięki współpracy z Dolnośląską Biblioteką Publiczną we Wrocławiu w zakresie bezpłatnego korzystania z e-booków z portalu **Legimi.pl**, od tego roku użytkownicy Biblioteki pod Atlantami mieli bezpłatny dostęp do 18 000 tytułów (głównie nowości wydawniczych i bestsellerów z literatury pięknej, literatury faktu). Dane dotyczące korzystania z tej usługi w br.: liczba aktywnych kont – 7500, liczba wypożyczeń – 10903, liczba otwarć – 4054, liczba użytkowników – 228.

DZIAŁALNOŚĆ INSTRUKCYJNO-METODYCZNA

I. Sprawozdawczość - coroczne dokumenty sprawozdawcze zostały przesłane do Biblioteki Narodowej oraz biblioteki wojewódzkiej. Biblioteka pod Atlantami corocznie bierze także udział w Badaniu Efektywności Bibliotek Publicznych w ramach ogólnopolskiego projektu Analiza Funkcjonowania Bibliotek.

II. Szkolenia i instruktaż dla pracowników Biblioteki pod Atlantami

Zgodnie ze Strategią Szkoleniową PiMBP „Biblioteki pod Atlantami” w Wałbrzychu na lata 2018-2020 realizowano kolejne szkolenia kadry bibliotecznej. W ciągu roku w 33 zewnętrznych formach szkoleniowych wzięły udział łącznie 52 osoby. Ich tematyka dotyczyła głównie nowych form i metod pracy z czytelnikiem, relacji z otoczeniem, pozyskiwania dodatkowych środków na działalność. Najważniejsze w br. szkolenia dotyczyły zmian w bibliotekach związanych z wejściem w życie RODO. Część bibliotekarzy cyklicznie bierze udział w spotkaniach warsztatowych organizowanych przez Biuro ds. Rewitalizacji Miasta.

Z myślą o podnoszeniu kompetencji informatycznych i znajomości nowych mediów wśród bibliotekarzy 27 września 2018 r. została zorganizowana konferencja metodyczna pod hasłem „**Bibliokreacje 3.0, czyli nowe media w bibliotece**”. Została ona adresowana przede wszystkim

do bibliotekarzy publicznych placówek na terenie wałbrzyskiego powiatu, którzy szukają wciąż nowych przestrzeni w kontaktach z młodym pokoleniem i możliwości promowania książki i czytelnictwa. Miała na celu inspirować oraz zachęcić bibliotekarzy do korzystania z ciekawych, dostępnych w sieci narzędzi, które wspierają czytelnictwo i gwarantują atrakcyjność bibliotecznych zajęć. Najważniejszym elementem konferencji były warsztaty ukazujące, jak kreatywnie wykorzystać zainteresowanie młodych ludzi tym, co daje im współczesny świat cyfrowy. Tegorocznymi prelegentami byli: dr Adam Flamma z Uniwersytetu Wrocławskiego, Marcin Skrabka z firmy GoodBooks oraz Izabela Drapała z Dolnośląskiej Biblioteki Publicznej. Konferencja zebrała bardzo pochlebne opinie wśród jej uczestników (ok. 70 os.). Partnerami merytorycznymi konferencji byli: firma szkoleniowa Goodbooks oraz serwis internetowy mobilnegrymiejskie.pl, których twórcy zaprezentowali się podczas konferencji.

III. Szkolenia i poradnictwo na rzecz bibliotek powiatu:

W marcu zorganizowano spotkanie z kadrami zarządzającą bibliotek z terenu powiatu w celu podsumowania 2017 r. i analizy działalności bibliotek samorządowych w świetle wybranych danych statystycznych. Bibliotekarze z terenu powiatu uczestniczyli także w warsztacie szkoleniowym nt. ochrony danych osobowych w bibliotece w świetle RODO. Także w maju, podczas Tygodnia Bibliotek, „Biblioteka pod Atlantami” zorganizowała kolejne spotkanie dla bibliotekarzy z terenu powiatu. Wręczono listy gratulacyjne pracownikom świętującym jubileusz pracy zawodowej. Podczas spotkania dyrektor „Biblioteki pod Atlantami” złożyła szczególne podziękowania dyrektorom miejskich bibliotek w Szczawnie-Zdroju oraz Boguszowie-Gorcach za dobrą i stałą współpracę.

W br. porady oraz wizyty instruktorskie dla placówek z terenu powiatu odbyły się w: Miejskiej Bibliotece Publicznej-Centrum Kultury w Boguszowie-Gorcach (luty), w MBP w Szczawnie-Zdroju (czerwiec), w MBP w Głuszycy (czerwiec), MBP w Jedlinie-Zdroju (październik), Bibliotece Miasta i Gminy Mieroszów (październik), GBP w Walimiu (grudzień) oraz Centrum Biblioteczno-Kulturalnym w Starych Bogaczowicach (grudzień). W maju dyrektor wraz z instruktorem uczestniczyły w uroczystych obchodach jubileuszu 70-lecia Miejskiej Biblioteki Publicznej w Szczawnie-Zdroju.

IV. Selekcja i kontrola zbiorów PiMBP - w marcu odbyło się skontrum w Filii nr 5 z oddziałem dziecięcym w Sobięcinie, po przeniesieniu placówki do nowej siedziby. Kontroli ilościowej towarzyszyła kontrola jakościowa; przeprowadzono wstępną selekcję księgozbioru pod kątem przystosowania go do nowych warunków i obowiązujących standardów.

Instruktor prowadził okresowe kontrole księgozbioru pod kątem jego selekcji w wybranych działach i filiach. W ciągu roku odbyło się ponad 10 takich kontroli, które nadal wykazują potrzebę ciągłego odświeżania księgozbioru poprzez wyłączenie materiałów zbędnych, nieaktualnych i zniszczonych.

ANALIZA DANYCH STATYSTYCZNYCH ZA ROK 2018

W porównaniu z ubiegłym rokiem biblioteka odnotowała mniejszą liczbę zarejestrowanych czytelników. Jest to niewielki spadek, zwłaszcza że ogólny wskaźnik czytających mieszkańców Wałbrzycha oscyluje wciąż wokół 14%. Są też komórki biblioteczne, gdzie liczba czytelników wyraźnie wzrosła. Są to Filia nr 7 – oddział dla dorosłych, Multimedialna Filia Biblioteczna – oddział dziecięcy, a w centrali Dział Dziecięco-Młodzieżowy i Oddział Książki Mówionej. W niewielkim stopniu w porównaniu z rokiem 2017 spadła ogólna liczba odwiedzin w bibliotece, zwłaszcza w budynku centralnym. Wyraźny wzrost odwiedzin wykazują 2 największe filie biblioteczne: na Piaskowej Górze i na Podzamczu. Świadczy to o tym, że mieszkańcy chętniej korzystają z nowoczesnych, zmodernizowanych placówek, a te w pełni realizują potrzeby czytelników. Cieszy też fakt, że uruchomiona w 2018 r. w nowej siedzibie Filia nr 5 z oddziałem dziecięcym odnotowała wskaźnik odwiedzin porównywalny do osiągniętego w analogicznym okresie sprzed zamknięcia. W 2018 r. biblioteka wykazała wzrost liczby wypożyczeń. Bardzo dobre wyniki w tym zakresie odnotowały głównie: Filia nr 7 z oddziałem bibliotecznym, Multimedialna Filia Biblioteczna,

Filia nr 5 z oddziałem dziecięcym oraz Wypożyczalnia Główna i Dział Dziecięco-Młodzieżowy w centrali, gdzie wzrosła głównie liczba wypożyczanych książek oraz zbiorów audiowizualnych.

Tab. 1. UŻYTKOWNICY PiMBP „BIBLIOTEKI POD ATLANTAMI” – 2018 r.

Dział/Filia	Liczba odwiedzin ogółem	Liczba uczestników imprez bibliotecznych.	Ogólna liczba korzystających ze wszystkich usług biblioteki
filie	76 163	13 875	90 038
centrala	47 820	8591	56 411
RAZEM	123 983	22 466	146 449

W dalszym ciągu spada liczba osób korzystających w bibliotece z komputera i Internetu. W roku 2018 skorzystało z tej usługi ok. 40% mniej użytkowników niż w roku poprzednim. Liczba osób, które skorzystały z komputera we wszystkich komórkach PiMBP nie osiągnęła nawet liczby użytkowników Akademii Młodych w budynku centralnym, co świadczy o nasyceniu potrzeb środowiska w tym zakresie. Wyjątkiem w tej ogólnej tendencji jest Filia nr 7 z oddziałem dziecięcym, gdzie zainteresowanie Internetem nie słabnie.

PiMBP „Biblioteka pod Atlantami”, podobnie jak w poprzednich latach, prowadziła w 2018 r. bogatą działalność kulturalno-edukacyjną, skierowaną do różnych grup odbiorców. Zorganizowała ok. 1350 imprez i zajęć (ponad 150 więcej niż w 2017 r.), wśród których największy procent to te o charakterze literackim, ukierunkowane na rozwój kultury czytelnictwa i promocję czytelnictwa. Ze wszystkich usług świadczonych przez bibliotekę w 2018 r. skorzystało łącznie **146 449 osób**, zdecydowanie więcej niż w roku ubiegłym.

Tab. 2 CHARAKTERYSTYKA ZAJĘĆ/ IMPREZ - 2018 r.

Rodzaj zajęć/ imprez	Liczba zajęć/ imprez	Liczba uczestników
literackie	507	8 260
Regionalne	48	1 234
Edukacyjne	499	5 626
Biblioteczne	61	1 197
pozostałe	232	6 149
RAZEM	1 347	22 466

W ogólnej liczbie imprez i ich uczestników należy wymienić:

DLA DZIECI: liczba imprez – 831; liczba uczestników – 13 145,

DLA MŁODZIEŻY - liczba imprez – 115; liczba uczestników – 1 724,

DLA DOROSŁYCH ; liczba imprez – 363; liczba uczestników – 7 052,

DLA GRUP SPECJALNYCH: liczba imprez – 38; liczba uczestników – 545.

POPULARYZACJA KSIĄŻKI, BIBLIOTEKI I CZYTELNICTWA

W tegorocznej ofercie kulturalnej i edukacyjnej Biblioteki pod Atlantami tradycyjnie znalazły się propozycje adresowane zarówno dla dorosłych, jak i dzieci i młodzieży. W wielu wydarzeniach i imprezach wzięli udział nie tylko mieszkańcy Wałbrzycha, ale także powiatu wałbrzyskiego. Z najważniejszych warto wymienić:

PROJEKTY MINISTERIALNE

WAŁBRZYSKIE LEGENDY 3.0 z programu „Partnerstwo dla książki” (dotacja – 18 000,00 zł) – projekt został zrealizowany w okresie od kwietnia do listopada 2018 r. Głównym jego celem było napisanie współczesnych wersji wałbrzyskich legend oraz stworzenie na ich podstawie gier miejskich przy pomocy aplikacji Action Track. Biorące udział w projekcie dzieci i młodzież miały okazję zapoznać się z wieloma często nowymi dla nich informacjami o regionie, co niewątpliwie wpłynęło na wzrost poczucia lokalnego patriotyzmu wśród młodych wałbrzyszan. W trakcie prowadzonych działań pokazano młodym ludziom, że w bardzo prosty i przede wszystkim ciekawy sposób można połączyć tradycyjne książki z nowoczesnymi narzędziami i usługami elektronicznymi oraz stworzyć w ten sposób bardzo atrakcyjny dla młodego człowieka produkt.

W ramach projektu grupa wałbrzyskich bibliotekarzy została przeszkolona przez profesjonalną firmę w zakresie niezbędnej w dzisiejszym świecie umiejętności programowania i tworzenia gier mobilnych, co pozwoliło im sprawnie przeprowadzić działania projektowe. Nabyte kompetencje z powodzeniem mogą wykorzystać w dalszej pracy z młodym czytelnikiem.

W projekcie zrealizowano także warsztaty „Legendy Wałbrzycha 3.0”, w trakcie których młodzież wałbrzyskich szkół stworzyła projekty kilkunastu nowych legend. Na ich podstawie opracowano trzy - związane z wałbrzyskimi dzielnicami: Śródmieściem, Podzamczem, Piaskową Górą. Najobszerniejszym działaniem były wakacyjne zajęcia „Akcja legenda”. W ciągu dwóch miesięcy kilka grup pod nadzorem bibliotekarzy zaprojektowało, stworzyło i przetestowało osiem gier związanych z nowymi wałbrzyskimi legendami. Gry te zostały włączone w stały zasób aplikacji Action track i są ogólnodostępne. Ostatnim działaniem w ramach projektu „Wałbrzyskie legendy 3.0” była uroczysta gala, podczas której zaprezentowano licznie zgromadzonej publiczności gry stworzone przez młodych informatyków, a twórcom najlepszych wręczono nagrody. W organizację gali i zakup nagród włączył się nasz partner, Stowarzyszenie Przyjaciół Biblioteki pod Atlantami w Wałbrzychu.

Tworząc gry komputerowe z wykorzystaniem oprogramowania dla urządzeń mobilnych, a także korzystając z zakupionych na potrzeby realizacji projektu tabletów umocniony został wizerunek Biblioteki jako miejsca, w którym można zrealizować swoje pasje oraz poznać i wdrożyć w życie nowoczesne technologie. W całym projekcie zrealizowano 32 działania dla ogółem 389 uczestników.

SPRAWIEDLIWI SĄ WŚRÓD NAS: IRENA SENDLEROWA z programu „Promocja czytelnictwa” (dotacja - 6 200,00 zł) – projekt pozwolił uczestnikom nabyć i umocnić wiedzę o Holocauście, jego ofiarach i bohaterach. Głównym narzędziem wykorzystanym w tym celu była odpowiednio dobrana, najnowsza literatura, związana z postacią Ireny Sendlerowej oraz nawiązująca do innych osób i wydarzeń historycznych ważnych dla polskiej kultury. Projekt wpiszał się tym samym w obchody ustanowionego przez Sejm RP Roku Ireny Sendlerowej w jej 10. rocznicę śmierci. Zaplanowane zadania projektowe przypominały nie tylko sylwetkę "Matki dzieci Holocaustu", ale także osoby nagrodzone przez Instytut Yad Vashem tytułem Sprawiedliwy Wśród Narodów Świata. Wśród działań znalazła się promocja najnowszych publikacji, które napisane w ciekawej formie i adekwatnie do wieku odbiorców przybliżyły im tę ważną tematykę. Szczególnie położono nacisk na dotarcie do najmłodszego pokolenia. W realizacji zadania wspierali nas partnerzy: Towarzystwo Społeczno - Kulturalne Żydów w Polsce Oddział Wałbrzych oraz Wydawnictwo Literatura. Projekt był realizowany od września do listopada 2018 r. i zakładał kilka spójnych działań zorganizowanych w centrali Biblioteki i wybranych filiach. Jego elementami były:

1. MAMA DZIECI HOLOCAUSTU - 4 spotkania autorskie dla dzieci przybliżające biografię Ireny Sendlerowej z: Anną Czerwińską- Rydel, Dorotą Combrzyńską-Nogalą, Renatą Piątkowską, Beatą Ostrowicką /współorganizator: Wydawnictwo Literatura.
2. GETTO OCZAMI DZIECKA - 5 warsztatów literackich dla dzieci na bazie książki Doroty Combrzyńskiej-Nogali "Bezsenność Jutki".

3. SPRAWIEDLIWI SĄ WŚRÓD NAS - 3 warsztaty multimedialne dla młodzieży, poświęcone osobom nagrodzonym przez Instytut Yad Vashem tytułem Sprawiedliwy Wśród Narodów Świata, które po zakończeniu II wojny Światowej zamieszkały w Wałbrzychu lub jego okolicach.
  4. TEN JEST Z OJCZYZNY MOJEJ - prelekcja Anny Gruźlewskiej, która opowiedziała młodzieży o Żegocie, jedynej w Europie organizacji ratującej Żydów, nagrodzonej przez Instytut Yad Vashem tytułem Sprawiedliwy Wśród Narodów Świata /współorganizator: Towarzystwo Społeczno-Kulturalne Żydów w Polsce Oddział Wałbrzych.
  5. KTO RATUJE JEDNO ŻYCIE, RATUJE CAŁY ŚWIAT - prelekcje: Anny Gruźlewskiej i Łukasza Kazka o osobach nagrodzonych tytułem Sprawiedliwego wśród Narodów Świata, którzy ratowali Żydów podczas wojny w Wałbrzychu i okolicach/współorganizator: Towarzystwo Społeczno - Kulturalne Żydów w Polsce Oddział Wałbrzych.
  6. DZIECI IRENY SENDLEROWEJ - 2 projekcje filmu dla młodzieży i dorosłych, połączona z dyskusją.
  7. W UKRYCIU - prelekcja dr Tamary Włodarczyk przybliżająca sylwetkę Ireny Sendlerowej, podczas której prezentowane były unikalne zdjęcia i materiały o bohaterce projektu.
- W całym projekcie zrealizowano 18 działań dla ogółem 478 uczestników.

PIĄTKA NA PIĄTKĘ (program „Partnerstwo dla książki”; dotacja: 15 500,00 zł) to projekt, który był opracowany specjalnie na potrzeby zbudowania atrakcyjnej oferty kulturalnej w nowo otwartej Filii nr 5 z oddziałem dziecięcym na Sobiecinie. Wydarzenia realizowane w jego ramach przyciągnęły wielu odbiorców, w tym szczególnie dzieci i młodzież, a przy tym wzmocniły integrację tamtejszego środowiska. W bibliotece miały okazję spotykać się całe rodziny, uczniowie sobiecińskich szkół i przedszkoli oraz dorośli mieszkańcy. Pomogła w tym między innymi szeroka współpraca z partnerami projektu oraz organizacja imprez o charakterze rodzinnym.

w ramach projektu odbyły się takie działania projektowe, jak:

1. Cykl spotkań autorskich – 2 dla dorosłych (Joanna Kopińska, Magdalena Grzebałkowska) oraz 4 spotkania dla dzieci (Anna Czerwińska-Rydel, Renata Piątkowska i Paweł Wakuła).
2. Cykl warsztatów dla dzieci, w tym: warsztaty teatryku kamishibai dla młodszych dzieci w oparciu o polskie bajki i legendy; warsztaty ilustratorskie prowadzone przez uznanych ilustratorów książek dla dzieci (Ewa Beniak-Haremska, Agnieszka Żelewska i Anna Pawlina); warsztaty literackie dla dzieci i młodzieży, przygotowane w oparciu o wartościową literaturę (m.in. „Mirabelkę” C. Harasimowicza, „Listy w butelce” A. Czerwińskiej-Rydel).
3. Rodzinny turniej gier planszowych, w którego uczestnicy zmierzali się w kategoriach indywidualnych oraz rodzinnych (przy wsparciu organizacyjnym członków Stowarzyszenia Przyjaciół „Biblioteki pod Atlantami”).
4. „HISTORIA TEGO MIEJSCA” – spotkania o charakterze regionalnych, przygotowane przez bibliotekarzy z Pracowni Regionalnej, adresowane do młodzieży i starszych mieszkańców, prezentujące historię lokalną.
5. "POWITANIE LATA NA PIĄTKĘ" - wielki piknik rodzinny, zorganizowany w związku z rozpoczęciem wakacji (we współpracy z Biurem Rewitalizacji Miasta UM w Wałbrzychu). Przygotowano wiele atrakcji, m.in.: kiermasz książek, loterię fantową, zabawy z matą interaktywną, rysowanie pastelami i kredą, konkursy i quizy ze znajomości bajek, warsztaty tworzenia zwierząt z balonów. W organizacji tej plenerowej imprezy wsparli nas m. in.: Zespół Szkolno-Przedszkolny Nr 1 (występy artystyczne, konkurs dla dzieci „Mój Wałbrzych”), Zespół Szkół nr 3 (plener plastyczny i konkurs), Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej (konkurs na figurkę Liczyrzepy), Zakład Aktywności Zawodowej (stoisko branżowe), Straż Miejska (animacje z Inspektorem Krukiem), RWS Sobiecin-Gaj (loteria fantowa).
6. WAKACJE JAK Z OBRAZKA - 20 zajęć literacko-plastycznych dla dzieci spędzających lato w mieście (spotkania i warsztaty, które odbywały się zarówno w bibliotece, jak i w przestrzeni miejskiej). Został wydany okolicznościowy folder na temat historii dzielnicy Sobiecin, który

otrzymywali bezpłatnie uczestnicy pikniku „Powitanie lata na piątkę”. Publikacja trafiła także do placówek i instytucji, które podjęły współpracę z nową filią.

W całym projekcie zrealizowano 42 wydarzenia, w których uczestniczyło 909 uczestników.

Ze względu na bardzo późny termin rozstrzygnięć przez MKiDN tegorocznych projektów, większość działań, na które Biblioteka otrzymała dofinansowanie była realizowana w II połowie roku.

Inne projekty realizowane w tym roku to, m.in.:

XV JUBILEUSZOWY FINAŁ „Z KSIĄŻKĄ NA WALIZKACH, CZYLI DOLNOŚLĄSKIE SPOTKANIA PISARZY Z MŁODYMI CZYTELNIKAMI” - największej na Dolnym Śląsku akcji promującej czytelnictwo dziecięce, której inicjatorem i głównym organizatorem jest Dolnośląska Biblioteka Publiczna im. T. Mikulskiego we Wrocławiu. Miasto Wałbrzych było gospodarzem tegorocznego finału akcji, a jego organizację powierzono Bibliotece pod Atlantami. W tegorocznej imprezie udział wzięli następujący autorzy książek dla dzieci: profesor Joanna Papuzińska, Grażyna Bąkiewicz, Dorota Combrzyńska-Nogala, Kalina Jerzykowska, Emilia Kieres, Zuzanna Orlińska, Agnieszka Tyszka, Paweł Wakuła i Magdalena Zarębska.

Wałbrzyski finał akcji, który objęli honorowym patronatem Starosta Wałbrzyski i Prezydent Miasta Wałbrzycha, zgodnie z założeniem odbył się 9 czerwca na wałbrzyskim Rynku przed budynkiem biblioteki głównej uroczysty finał akcji. Imprezę rozpoczęła wielka parada czytelnicza, podczas której uczestnicy imprezy zaprezentowali się mieszkańcom Wałbrzycha idąc barwnym korowodem spod Amfiteatru na Placu Teatralnym do Rynku. Paradę prowadził przez miasto Zespół Pieśni i Tańca „Wałbrzych”, a wraz z młodymi czytelnikami, reprezentującymi szkoły i instytucje z terenu Wałbrzycha i powiatu wałbrzyskiego, szli także autorzy, wydawcy, organizatorzy oraz mieszkańcy. Podczas otwarcia głównych uroczystości zaprezentowały się w krótkim występie artystycznym dwie formacje: biblioteczny chór „Wałbrzyskie Wróbelki” oraz Zespół Pieśni i Tańca „Wałbrzych”.

Centralną część imprezy wypełniły prezentacje sylwetek pisarzy biorących udział w tegorocznej edycji „Walizek”. Przygotowali je uczniowie szkół zgłoszonych do udziału w finale. Prezentacje miały różną formę: od wiersza po rapowy występ muzyczny, które oceniało jury składające się z autorów biorących udział w imprezie. Podczas finału miało również miejsce rozstrzygnięcie XII Dolnośląskiego Turnieju Młodych Recenzentów, który w tej edycji zorganizowany został przez wałbrzyską księgarnię ph. „Polska książka na szóstkę”. W ramach turnieju przeprowadzono 2 konkursy: literacki i plastyczny. Fundatorami nagród we wszystkich konkursach byli: Starosta Wałbrzyski i Prezydent Miasta Wałbrzycha (nagrody rzeczowe), Wydawnictwa: Literatura oraz Akapit Press (nagrody książkowe) i Biblioteka pod Atlantami (nagrody rzeczowe).

Podczas imprezy prezentowały się ze swoją najnowszą ofertą w/w wydawnictwa. Wydawcom towarzyszyli autorzy, którzy podpisywali swoje książki w specjalnie przygotowanym pawilonie. Dla uczestników wałbrzyskiego finału przygotowano dodatkowe atrakcje, m.in.: animacje grupy artystycznej „Gorgona”, Walizkową Loterię Książkową, warsztaty artystyczne i plastyczne, wate cukrową, okolicznościową fotobudkę.

W organizacji imprezy udział wzięli: dyrekcja i pracownicy Biblioteki pod Atlantami w Wałbrzychu oraz pracownicy Dolnośląskiej Biblioteki Publicznej we Wrocławiu, a także 20 wolontariuszy z Zespołu Szkół Politechnicznych „Energetyk”. Wsparli ją także sponsorzy, tj. Śnieżka Invest i Cukiernia „K.M. Świerszczyńscy i Wspólnicy Sp. J, Wałbrzyski Zakład Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o., radni miasta Wałbrzycha – Małgorzata Wiłkomirska i Piotr Kwiatkowski, Wałbrzyski Ośrodek Kultury i Teatr Lalki i Aktora w Wałbrzychu, Hufiec ZHP Ziemi Wałbrzyskiej im. hm. Alojzego Ciasnochy.

NOC BIBLIOTEK (9 czerwca) – odbyła się dzięki zaangażowaniu członków Stowarzyszenia Przyjaciół Biblioteki pod Atlantami, którzy byli autorami projektu „Wałbrzyskie Złoto”, skierowanego do mieszkańców Wałbrzycha i okolic, a także pozyskali na ten cel środki finansowe. W ramach projektu zaplanowany został cykl imprez, który rozpoczął się 9 czerwca grą miejską, wpisując się w ogólnopolską akcję „Noc bibliotek”. Uczestnicy zabawy, wyposażeni w przygotowane dla nich mapy, wyruszyli grupami w miejsca związane z historią Wałbrzycha oraz takie, wokół których krążyły miejskie legendy (m.in. Kościół Ewangelicko – Augsburski, ogrody Muzeum Porcelany, dawna fabryka octu i musztardy, dawna likiernia itd.). I tak można było porozmawiać z duchem J.W.Goethego, zagrać w kości z robotnikami z fabryki, rozwikłać zagadkę tajemniczej śmierci na Placu Tuwima, czy pomóc zagubionej parze odnaleźć bilet na Złoty Pociąg. Po przejściu całej trasy uczestnicy gry dotarli do miejsca, gdzie czekał na nich poczęstunek, nagroda w postaci złotych sztabek oraz gość specjalny – Łukasz Kazek, dzięki któremu mogli wzbogacić swoją wiedzę o regionie, poznać nieznane dotąd fakty, czy dowiedzieć się czegoś więcej o prowadzonych aktualnie badaniach nad historią Wałbrzycha.

W ramach obchodów 100 rocznicy niepodległości zorganizowano wystawę ph. „Wolność i poeci”, spotkania autorskie dla dzieci z Pawłem Wakułą, a także cykl spotkań historycznych „**DROGA DO NIEPODLEGŁOŚCI**”:

- „Bohaterki drugiego planu. Polki na przełomie XIX i XX wieku” (dr hab. Dorota Sula),
- „Polacy na obczyźnie a sprawa polska” (dr hab. Dorota Sula),
- „Znani patrioci w podwałbrzyskich uzdrowiskach” (Mateusz Wyrzykowski),
- „Jaka Polska. Wizje niepodległej” (dr hab. Dorota Sula),
- „Odbudowa Niepodległej Polski” (dr hab. Dorota Sula),
- „Znani patrioci w podwałbrzyskich uzdrowiskach” (prelekcja Mateusza Wyrzykowskiego połączona z minirecitaleem Natalii Wyrzykowskiej),
- „Słońce wolności zaświeci” - 9 listopada aktorzy Teatru William-Es zaprezentowali utwory polskich twórców – między innymi Adama Mickiewicza, czy Stanisława Wyspiańskiego. Recytowane utwory pochodziły z różnych epok, dzięki czemu słuchacze mogli się przekonać, jak idea niepodległości w literaturze zmieniała się na przestrzeni lat. Jednym z najważniejszych i najciekawszych punktów spotkania było odegranie przez aktorkę Danutę Gołdon-Legler pochodzącej z III cz. Dziadów Mickiewicza Wielkiej Improwizacji.

Ogółem w spotkaniach wzięło udział ok. 90 osób.

V TYDZIEŃ FANTASTYKI (26-30.03) - impreza promująca literaturę fantasy, na którą złożyły się warsztaty pn. „Drzwi do magicznej krainy”, „Szkoła magii” i „Magiczne laboratorium braci Weasleyów. Lekcja czarów”, spotkania nt. legend wałbrzyskich, warsztaty ilustratorskie z udziałem rysownika J. Walkowiaka oraz pokaz filmu „Fantastyczne zwierzęta i jak je znaleźć”. Odbyły się także spotkania autorskie Anny Kańtoch i Justyny Drzewickiej.

Impreza cieszyła się dużym zainteresowaniem, wzięło w niej udział ponad 240 uczestników.

DNI MARIANA JACHIMOWICZA (11-12.05). Kolejna edycja imprezy oferowała m.in.:

- warsztaty literackie LAURKA DLA MISTRZA – zajęcia dla dzieci (16 os.);
- quest W POSZUKIWANIU MISTRZA – uczestnicy mieli za zadanie odgadnąć szereg zagadek i według podanych wskazówek i trafić do Pokoju Pamięci Mariana Jachimowicza (30 os.);
- URODZINY MISTRZA, w tym happening literacki WIERSZE NA WIETRZE, rapowanie wierszy Jachimowicza (utwory zostały wykonane przez wychowanków Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego), uwalnianie tomików poezji.

IV WAŁBRZYSKI PRZEGLĄD TWÓRCZOŚCI LITERACKIEJ DZIECI I MŁODZIEŻY

W tym roku po raz czwarty został zorganizowany Wałbrzyski Przegląd Twórczości Literackiej Dzieci i Młodzieży, który organizuje Multimedialna Filia Biblioteczna. Z uwagi na przypadającą w tym roku

100. rocznicę odzyskania niepodległości przez Polskę, tematem przewodnim konkursu była Polska. Honorowym patronem Przeglądu jest Stowarzyszenie Autorów Polskich odział w Wałbrzychu. W br. wpłynęły 43 prace, spośród których wybrano 13. Podczas finałowej gali laureatom wręczono listy gratulacyjne oraz publikację z nagrodzonymi tekstami wydana przez Bibliotekę pod Atlantami.

NARODOWE CZYTANIE – kolejna edycja ogólnopolskiej akcji, organizowanej 3 września. Impreza została przygotowana we współpracy z uczniami II Liceum Ogólnokształcącego pod opieką nauczycielki języka polskiego Janiny Chochłakiewicz. We wspólnym czytaniu „Przedwiośnia” S. Żeromskiego wzięli udział między innymi: prezydent Wałbrzycha Roman Szelemej, dyrektor Muzeum Porcelany Jacek Drejer, dyrektor Wałbrzyskiego Ośrodka Kultury Jarosław Buzarewicz, przedstawicielki Rady Miejskiej Wałbrzycha - Małgorzata Wiłkomirska i Alina Szelemej, a także dyrektorzy wałbrzyskich szkół, uczniowie i mieszkańcy Wałbrzycha. W akcji uczestniczyło 65 osób.

MIRABELKA – KIEŁKUJĄCA HISTORIA 100LICY - akcja czytelnicza zorganizowana przez Lustró Biblioteki, w którą włączył się Dział Dziecięco-Młodzieżowy oraz wybrane filie biblioteczne. Najciekawszą propozycję w ramach akcji zrealizował DDM:

- 8 września – w trakcie imprezy z okazji urodzin Al. Wyzwolenia, przeprowadzone zostały zajęcia z dziećmi na podstawie „Mirabelki” C. Harasimowicza.
- 14 września – odbyły się dwa warsztaty na podstawie „Mirabelki” C. Harasimowicza dla uczniów PSP 28 i NSP „Eureka”. Przeprowadzono rozmowę na temat pochodzenia mirabelki, tego, że była świadkiem wszystkich ważniejszych zmian w Polsce, sytuacji Żydów w getcie, a następnie projekcję filmu pt. “Warszawa – miasto ruin”. Dzieci wykonywały „łapki”, na których umieszczały swoje życzenia i przekaz do Ojczyzny.
- 17 września – odbył się kulminacyjny punkt akcji, podczas którego zasadzono drzewko mirabelki na skwerze w dzielnicy Nowe Miasto przy ul. Piłsudskiego. W tym dniu wałbrzyscy bibliotekarze, uczestnicy warsztatów oraz zaproszeni goście (m.in. władze miasta, parlamentarzyści) „powitali” nową mieszkankę naszego miasta - Mirabelkę. Wałbrzyska Mirabelka jest głosem najmłodszych mieszkańców dzielnicy Śródmieście, którzy na szablonach swoich dłoni wypisali prośby i życzenia dla ojczyzny. Cała akcja została przeprowadzona dzięki współpracy środowiskowej. Szczególne podziękowania należą się pracownikom Biura Rewitalizacji i Planowania Przestrzennego Urzędu Miejskiego, Zarządu Dróg, Komunikacji i Utrzymania Miasta, Miejskiego Zakładu Usług Komunalnych oraz Zakładu Aktywności Zawodowej „Victoria”.

Udział w ogólnopolskiej akcji wzięły także filie biblioteczne na Podzamczu, Piaskowej Górze i Sobiecinie, proponując uczestnikom warsztaty plastyczne i wspólne czytanie fragmentów książki.

TYDZIEŃ Z REGIONEM, który przebiegał pod hasłem WAŁBRZYSKIE ZŁOTO, odbył się od 15 do 19 października. W zamierzeniu ma być to cykliczna impreza (organizowana raz do roku w październiku), obejmująca działania promujące Wałbrzych i region wałbrzyski. W tym roku zrealizowano następujące wydarzenia:

- 15 października - spotkanie z Kazimierzem Niemierką, które poprowadził A. Szałkowski;
- 16 października - wernisaż wystawy Piotra Micka w Galerii pod Atlantami;
- 17 października - spotkanie Joanny Żak-Bucholc, autorki powieści „Jaworowi Ludzie”;
- 18 października - spotkanie autorskie Justyny Nawrockiej, autorki powieści „Paragon”;
- 19 października - projekcja filmu „Ludzie z klisz”, połączone ze spotkaniem z Ł. Kazkiem.

Podczas TYGODNIA Z REGIONEM odbyły się także warsztaty dla dzieci: WAŁBRZYSKI WĘGIEL. Łącznie we wszystkich wydarzeniach TYGODNIA wzięło udział 214 osób.

TAJEMNICZY WAŁBRZYCH: AKCJA REWITALIZACJA – dotacja celowa z UM w Wałbrzychu w kwocie 50 000,00 zł na wykonanie gry planszowej (1000 egz.) w ramach realizacji projektu „Finansowe i planistyczne narzędzia w programowaniu i wdrażaniu Gminnego Programu

Rewitalizacji Miasta Wałbrzycha" współfinansowanego ze środków Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna na lata 2014-2020 w ramach konkursu dotacji pn. „Koncepcja projektu pilotażowego w zakresie rewitalizacji dla miasta Wałbrzycha”.

Zadanie zostało zrealizowane w okresie od września do grudnia 2018 r. Głównym jego celem było stworzenie gry planszowej, która w atrakcyjny i ciekawy sposób przedstawi najważniejsze postaci oraz miejsca związane z miastem oraz jego okolicami, a także legendy, podania oraz wydarzenia z wieloletniej historii miasta, zarówno z czasów, gdy było ono niemieckie, z czasów objęcia władzy przez polską administrację, jak i z czasów najnowszych, na przykład historię związaną ze złotym pociągiem.

POŻERACZE KSIĄŻEK (12.12) - XIII edycja powiatowego konkursu czytelniczego. Motywem przewodnim konkursu była twórczość Grażyny Bąkiewicz, która jako gość specjalny przewodniczyła jury konkursu. Uczestnicy musieli zapoznać się z takimi książkami autorki, jak: „Mieszko, ty wikingu!”, „Korniszonek”, „Kazimierz, skąd ta forsa?”, „1:0 dla Korniszonka”, „Mówcie mi Bezprym”, „Muchy w butelce” i biografię pisarki. W tegorocznym konkursie we wszystkich konkurencjach wystartowało 11 szkół, w tym 5 z powiatu wałbrzyskiego: ze Szczawna-Zdroju, Starych Bogaczowic, Czarnego Boru, Boguszowa-Gorc i Jedliny Zdroju. Młodszych uczniów zaproszono do udziału w części plastycznej konkursu, a starszych (z klas VII-VIII) – w literackiej ph. „Moja wizja Polski za 100 lat”. Do konkursu plastycznego przystąpiło dziewięć szkół. Po zakończeniu konkursu wszyscy uczestnicy mieli okazję uczestniczyć w spotkaniu autorskim z Grażyną Bąkiewicz. W całym konkursie wzięło udział 157 osób, w tym: w czytelniczym – 27 os., w literackim – 20 os., w plastycznym – 110 os.

SPOTKANIA AUTORSKIE - w okresie sprawozdawczym w bibliotece centralnej oraz w filiach na Podzamczu, Piaskowej Górze i Sobiecinie zorganizowano spotkania autorskie z:

- **Filipem Łobodzińskim** – znanym aktorem, dziennikarzem i tłumaczem, który promował swój przekład jedynej powieści Boba Dylana „Tarantula”. Pan Filip m.in. przeczytał fragmenty powieści i poezji Dylana, a także zaśpiewał dwie piosenki amerykańskiego barda akompaniując sobie na ukulele, czym porwał licznie zgromadzoną widownię (21 lutego);
- **Manuelą Gretkowską**, zorganizowane w ramach obchodów Roku Praw Kobiet w Filii nr 7 z oddziałem dziecięcym ze, znaną pisarką, feministką, założycielką Partii Kobiet. Autorka opowiedziała o swojej najnowszej książce „Na linii świata”, o fascynacji twórczością Philip'a K. Dick'a, szybkim rozwoju cywilizacyjnym oraz o szeroko pojętej wolności (28 lutego);
- **Agnieszka Steuer** – mieszkającą w Holandii wałbrzyszką, która promowała trzecią część cyklu „Wojny w Jangblizji” pt. „We wnętrzu” (2 marca);
- **Januszem Leonem Wiśniewskim** – znanym i popularnym autorem wielu książek, który opowiedział o okolicznościach powstawania swoich książek, a także podzielił się z czytelnikami opiniami na bieżące tematy. Spotkanie odbyło się w Filii nr 5 w Sobiecinie z okazji otwarcia nowej siedziby filii biblioteki (27 kwietnia);
- **Cezary Harasimowicz** - scenarzystą, dramaturgiem, pisarzem, aktorem. Spotkanie, które odbyło się w ramach tygodnia Bibliotek, było połączone z promocją niedawno wydanej książki autora pt. „Saga czyli filiżanka, której nie ma”. Z opowieści pisarza wyłonił się niezwykle portret jego rodziny: wspomnienia i anegdota o przodkach oraz obraz wielonarodowej Polski w czasach II wojny światowej; wszystko przeplatane unikatowymi zdjęciami (9 maja);
- **Krystyną Mazurówną** – tancerką, choreografem i autorką m.in. książki „Nasi za granicą”. Pani Krystyna ze swadą i ogromnym poczuciem humoru opowiadała o swoich trzydziestu jeden zawodach, a także o najzabawniejszych przygodach, które spotkały ją za granicą. Spotkanie zorganizowane zostało we współpracy z Wałbrzyskim Ośrodkiem Kultury w jego siedzibie na Piaskowej Górze (11 czerwca);

- **Justyna Kopińska** – dziennikarką, socjolożką, autorką takich książek, jak: „Czy Bóg wybaczy siostrze Bernadecie?”, „Polska odwraca oczy”, „Z nienawiści do kobiet” (24 września);
- **Victorem Astem** – autorem pochodzącym z Wałbrzycha, a obecnie mieszkającym w Niemczech. Pisarz opowiadał o swojej przygodzie z pisaniem i tematami poruszonymi w książkach „W matni” i „Fasada” (28 września);
- **Joanną Lamparską** – dziennikarką, podróżniczką i pisarką, która promowała swoją najnowszą książkę „Ten dom ma tajemnice”, w której opisała historie kilku dolnośląskich obiektów, w tym wałbrzyskiego mauzoleum. Spotkanie zorganizowało Stowarzyszenie Przyjaciół Biblioteki pod Atlantami w ramach projektu „Wałbrzyskie złoto” dofinansowanego przez Gminę Wałbrzych (26 października);
- **Magdaleną Grzebałkowską** – dziennikarką, autorką biografii, m.in. Z. Beksińskiego. Tym razem promowała najnowszą książkę „Komeda. Osobiste życie jazzu”. Podczas spotkania nawiązała do wątków z życia artysty, związanych z Wałbrzychem (15 listopada).

Również dzieci i młodzież zaproszono na liczne spotkania autorskie, w tym z:

- **Karolem Maliszewskim**, który promował swoją pierwszą publikację dla dzieci „Przypadki Pantareja” - sześciometrową książkę, która zawiera wiersze dla małych i dużych, wiele pięknych ilustracji, a także miejsce, gdzie czytelnicy sami mogą zapisać swoją twórczość lub narysować ilustracje (9 maja);
- **Anną Kańtoch i Justyną Drzewicką** – autorkami książek fantastyki, które z okazji V Tygodnia Fantastyki podzieliły się z młodymi czytelnikami swoimi spostrzeżeniami na temat fantastyki, a także opowiedziały o początkach swojej twórczości (26 i 29 marca).

Ponadto w ramach wspomnianego wyżej finału akcji „Z książką na walizkach” (9 czerwca) czytelnicy mieli okazję osobiście spotkać się z plejadą autorów dziecięcych: **profesorem Joanną Papuzińską, Grażyną Bąkiewicz, Dorotą Combrzyńską-Nogalą, Kaliną Jerzykowską, Emilią Kieres, Zuzanną Orlińską, Agnieszką Tyszką, Pawłem Wakułą i Magdaleną Zarębską.**

Spośród tego grona dzień wcześniej odbyły się warsztaty z **Zuzanną Orlińską** - autorką i ilustratorką książek dla dzieci i młodzieży („Ani słowa o Zosi”, „Matka Polka” czy „Bożej łaski Jadwiga, król”). W spotkaniu, które odbyło się na Filii nr 7 z oddziałem dziecięcym, uczestniczyli uczniowie Publicznej Szkoły Podstawowej nr 37 w Wałbrzychu. Autorka rozmawiała z dziećmi o tym, jak powstają jej powieści i ich bohaterowie. Opowiedziała też, po co założyła stronę internetową *Kiedy byłam mała* (8 czerwca).

W 2018 r. zorganizowano także **inne działania dla odbiorców w różnym wieku.**

OFERTA KULTURALNO-EDUKACYJNA DLA DZIECI

„FERIE W BIBLIOTECIE – ZIMOWE ROZMAITOŚCI”

W okresie ferii zimowych (15-26.01) w filiach bibliotecznych: na Piaskowej Górze i Podzamczu oraz w Dziale Dziecięco-Młodzieżowym PiMBP „Biblioteki pod Atlantami” (Rynek 9) zorganizowano dla dzieci cykl zajęć pod hasłem „Zimowe rozmaitości”. Wykorzystano takie formy pracy, jak: zajęcia literackie, edukacyjne, warsztaty plastyczne i multimedialne, projekcje bajek i filmów. Nie zabrakło wspólnego głośnego czytania. We wszystkich placówkach spotkania odbywały się ramach tematycznych bloków, tj. literacki poniedziałek, warsztatowy wtorek, bajkowa środa, multimedialny czwartek i rozrywkowy piątek.

Podstawą wielu zajęć były - dostosowane zarówno do tematyki, jak i wieku odbiorców - teksty literackie. Podczas zajęć wykorzystano również filmowe adaptacje bajek oraz filmy przyrodnicze. Oprócz zajęć literackich i projekcji filmowych, dużym zainteresowaniem cieszyły się warsztaty multimedialne, w czasie których uczestnicy mogli zapoznać się także z zasadami bezpiecznego zachowania. Gościem DDM była przedstawicielka Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Wałbrzychu, która zwracała uwagę na zasady higieny oraz konieczności odpowiedniego odżywiania. Bibliotekę odwiedziła również pracownica Schroniska dla zwierząt w Wałbrzychu, która opowiedziała o pracy

w schronisku i trudach opieki nad zwierzętami. Z zajęć bibliotecznych, organizowanych w ramach ferii na MFB, oprócz indywidualnych uczestników, skorzystali również podopieczni ze Świetlicy Stowarzyszenia Kalejdoskop przy PSP 37, Świetlicy Środowiskowej przy PSP 21 i PSP 28, Świetlicy Środowiskowej NSP „Eureka” i Świetlicy Środowiskowej „Calineczka” ze Śródmieścia.

W sumie we wszystkich w/w placówkach bibliotecznych wzięło udział 444 osób.

„WAKACJE W BIBLIOTECE - WAKACJE JAK Z OBRAZKA”

W miesiącach wakacyjnych swoją ofertę dla dzieci i młodzieży realizowały 4 największe agendy PiMBP „Biblioteki pod Atlantami”: Dział Dziecięco-Młodzieżowy (Śródmieście), MFB (Podzamcze), Filia nr 5 z oddz. dziec. (Sobięcin) oraz Filia nr 7 z oddz. dziec. (Piaskowa Góra). W Śródmieściu odbyły się zajęcia literacko-teatralne w oparciu o książki Zofii Staneckiej. W nawiązaniu do wystawy ilustracji dla dzieci „Pisane kolorem”, dostępnej do połowy lipca w Galerii pod Atlantami, odbywały się warsztaty plastyczne i ilustratorskie. Spośród zajęć typowo edukacyjnych najwięcej uczestników zgromadziły warsztaty wielokulturowe „Dzieci świata”. Odbyły się również projekcje filmowe dla najmłodszych.

W filiach bibliotecznych dzieci brały udział w rozmaitych zajęciach literacko-plastycznych, których bohaterami były ulubione postacie z książek, projekcjach bajek i turniejach gier planszowych. Ponadto filia na Sobięcinie przygotowała w ofercie wakacyjnej wiele zajęć w najbliższym otoczeniu biblioteki, prowadząc m.in. „Czytanie pod chmurką”, warsztaty plastyczne „Letnie obrazy” oraz gry i zajęcia ruchowe. Do zabaw na świeżym powietrzu wykorzystano kolorową kredę, balony, szczudła oraz chustę animacyjną KLANZA. W organizacji tych zajęć wsparło filię Centrum Animacji Karolandia. W filii na Piaskowej Górze oprócz zajęć literacko-plastycznych zorganizowano także warsztaty multimedialne, które koncentrowały się na praktycznej stronie bezpieczeństwa w sieci. Ich uczestnicy mogli także samodzielnie wykonać komiks w aplikacji ToonDoo.

Podczas wakacji trzy placówki, tj. DDM w centrali oraz filie na Piaskowej Górze i Podzamczu prowadziły dodatkowo warsztaty tworzenia gier w aplikacji Action Track w ramach bloku bibliotecznego „Akcja legenda”. Była to część realizowanego przez Bibliotekę pod Atlantami projektu „Wałbrzyskie legendy 3.0”, dofinansowanego przez MKiDN. Uczestnicy zajęć w oparciu o fabułę znanych i nowych opowieści tworzyli gry młekskie, które mogą być atrakcyjną formą zwiedzania wałbrzyskich dzielnic. W warsztatach gier wzięło łącznie udział 555 os.

Dzieci i młodzież z okolic Rynku przez cały okres wakacji miały możliwość korzystania ze sprzętu i atrakcji Latoteki, czyli letniej czytelnicy urządzonej przy Placu Kościelnym. Z okazji zakończenia wakacji i działalności Latoteki urządzono piknik rodzinny, w którym wzięło udział ponad 40 osób.

Każda z placówek prowadzących zajęcia wakacyjne zorganizowała dla najmłodszych spotkania z przedstawicielami Straży Miejskiej oraz Urzędu Dozoru Technicznego, którzy w przystępny sposób przybliżyli tematykę bezpieczeństwa podczas wakacyjnych zabaw.

W ciągu całych wakacji na terenie biblioteki odbyło się 80 spotkań i zajęć o różnorodnym charakterze i tematyce. Uczestniczyło w nich razem 938 dzieci.

Filia nr 5 z oddziałem dziecięcym

Po wznowieniu działalności filii w nowej siedzibie, poza opisanymi wyżej działaniami w ramach projektu „Piatka na piatkę”, dla najmłodszych zorganizowane zostały m.in.:

Klub Czytających Rodzin „Tęczowa Kraina” – pierwsze spotkanie dla dzieci i rodziców.

„Czytanie na dywanie” – cykl zajęć zachęcających do wspólnego czytania poprzez różnorodne formy pracy z książką, zabawy słowem i zadania plastyczne.

„Chodź, poczytam Ci bajeczkę...” - cykl spotkań promujących głośne czytanie i opowiadanie bajek z przesłaniem, wzbogaconych o elementy edukacyjnych pogadanek.

Dni Otwarte Funduszy Europejskich, podczas których odbyły się warsztaty kulturowe dla najmłodszych „Wszystkie dzieci świata”, turniej gier planszowych dla dzieci i zabawy z X-boxem.

„Dzień niezapominajki” – impreza integracyjna promująca walory polskiej przyrody i potrzebę jej ochrony.

„Jemy zdrowo i kolorowo” - udział w warsztatach organizowanych przez Biuro Rewitalizacji UM i Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej; włączenie najmłodszych mieszkańców Sobieńca w akcję promowania zdrowej żywności i zdrowego stylu życia. Odbyło się wspólne przyrządzanie kolorowych kanapek, sałatek, owocowych szaszłyków, nauka wybierania zdrowych produktów oraz gry i zabawy przy muzyce.

„Z Tuwimem na wesoło” - plenerowa impreza biblioteczna z okazji Dnia Dziecka. Dla miłośników poezji Juliana Tuwima przygotowano wiele atrakcji, m.in.: "Tuwimowskie recytacje, czyli spotkanie z wierszem i nie tylko", zajęcia plastyczne "Wiersze Tuwima przez dzieci ilustrowane" oraz zabawa słowna „Sylabowe Puzzle”.

„Światowy Dzień Jaja” – impreza biblioteczna o charakterze zabaw integracyjnych inspirowanych literaturą dziecięcą („Maja na tropie jaja” oraz „Słoń, który wysiedział jajko”).

„Światowy Dzień Pluszowego Misia” – zajęcia dla najmłodszych, w których uczestniczyły trzy grupy przedszkolaków, dla których przygotowano fragmenty literatury pięknej i popularnonaukowej oraz zabawy i zagadki tematycznie związane ze świętem, które małe dzieci obchodzą bardzo chętnie.

Filia pełni także rolę dzielnicowej „światlicy”. Dzieci przychodzą tu nie tylko po to, by poczytać czy pobawić się z rówieśnikami. Dużą atrakcją dla nich jest możliwość skorzystania z komputera i Internetu czy z konsoli x-box i gier planszowych. W 2018 r. (od końca kwietnia) odbyły się 73 zajęcia i imprezy, w których uczestniczyło 1274 dzieci.

Filia nr 6 z oddziałem dziecięcym

„Opowiem ci książkę” – cykl spotkań dla młodych czytelników, których celem jest prezentacja nowych lub zapomnianych wartościowych książek dla dzieci.

„Biały Kamień czyta” - cykl działań promujących ideę czytania zrealizowany w ramach XVII Ogólnopolskiego Tygodnia Czytania Dzieciom w tym roku pod hasłem „Czytanie łączy”. Zorganizowano go tym razem dla przedszkolaków. Dzięki współpracy z Fundacją EMU dzieci nie tylko słuchały czytanych baśni arabskich, miały też okazję zobaczyć zdjęcia z podróży do Maroka, przymierzyć tradycyjne stroje i zagrać na egzotycznych instrumentach muzycznych. Streetworkerki z **Biura Rewitalizacji i Planowania Przestrzennego UM** przedstawiły dzieciom historię o bałaganie.

Warsztaty pisania listów. Podczas zajęć przedstawiono historię dostarczania listów oraz podstawowe zasady ich redagowania. Zaproponowano dzieciom włączenie się do charytatywnej akcji „Marzycielska Poczta” i napisanie listów do przewlekle chorych dzieci.

„Fabryka Jednego Wierszyka” – konkurs recytatorski popularyzujący twórczość W. Chotomskiej, zorganizowany w ramach obchodów Międzynarodowego Dnia Poezji. Wzięło w nim udział 26 uczniów klas 0-3 ze szkół podstawowych dzielnicy Biały Kamień.

„Umiem – potrafię – pomogę” – warsztaty z udzielania pierwszej pomocy, których celem było zapoznanie uczestników (uczniów klas 2 i 3 z PSP nr 6) z podstawowymi zasadami udzielania pierwszej pomocy oraz przygotowanie uczestników do samodzielnego jej udzielania w najbardziej typowych sytuacjach z życia codziennego.

„Ogólnopolski Dzień Głośnego Czytania Dzieciom” – zajęcia dla uczniów klas IV z PSP nr 2 promujące czytanie książek zakończone happeningiem na ulicach Białego Kamienia, podczas którego dzieci zachęcały dorosłych do czytania dzieciom.

Filia nr 7 z oddziałem dziecięcym

„Andersenada” – impreza czytelnicza ramach obchodów Międzynarodowego Dnia Książki dla Dzieci. W jej trakcie odbył się Maraton Czytania Baśni Andersena, projekcja bajki „Mała Syrenka” oraz rozwiązywanie zagadek i łamigłówek dotyczących utworów H. Ch. Andersena.

„Mali odkrywcy” - cykl spotkań dla dzieci w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym o charakterze edukacyjnym, ukierunkowanym na poznawanie świata. Pomagają w tym książki

popularno-naukowe dla najmłodszych, takie jak: „Dzieciaki Świata” Martyny Wojciechowskiej, książki z serii „Nela mała reporterka” czy „Zwierzaki Wajraka” Adama Wajraka”.

Klub Czytających Rodzin „Piaskowe ludki” - cykliczne spotkania skierowane do dzieci w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym oraz do ich rodziców. Prowadzone są w ramach akcji „Cała Polska czyta dzieciom”.

Bajkowy Klub Malucha - spotkania dla dzieci najmłodszych i ich rodziców/opiekunów. Mają na celu wdrażanie do czytania książek i obcowania z literaturą. Rodzice biorą aktywny udział w zajęciach, pomagając swoim dzieciom w prostych zabawach integracyjnych i edukacyjnych.

Akademia Młodego Artysty – cykl zajęć dla dzieci rozwijający ich talenty i zainteresowania plastyczne i techniczne. Dzieci poznają tu ciekawe techniki plastyczne, eksperymentują z papierem, masą solną; zdobywają pierwsze doświadczenia twórcze.

Akcje czytelnicze w plenerze - promujące książkę w środowisku lokalnym, realizowane w ramach „Wałbrzych czyta” we współpracy ze szkołami i przedszkolami Piaskowej Góry: „Cały Wałbrzych czyta dzieciom”, „Głośne czytanie na Piaskach”, „Zaczytana Piaskowa”.

„Karnawał w krainie książek” – bal dla najmłodszych miłośników książek, którzy w bajkowych przebraniach brali udział w konkursach, quizach i zabawach tanecznych.

„Zamieszanie w Krainie bajek” – impreza skierowana do najmłodszych z okazji Dnia Postaci z Bajek. Podczas spotkania dzieci rozwiązywały quizy i łamigłówki dotyczące popularnych bajek i baśni, stworzyły własne opowiadanie, a na koniec wspólnie wzięły udział w balu u Kopciuszka. W ramach obchodów tego dnia odbył się również finał konkursu plastycznego „Mój przyjaciel z książki”, w którym udział wzięło 114 dzieci z całego Wałbrzycha.

„Bezpieczny przedszkolak” – zajęcia edukacyjne dla najmłodszych. Ich celem było uwrażliwienie na potrzebę zachowania ostrożności podczas drogi do domu oraz podczas spacerów i zabawy. Do zajęć zostało wykorzystane opowiadanie „Latający pirat drogowy” z książki J. Ivens „Józefinka miła czarownica”.

„Pasowanie na czytelnika” - wzięli w nim udział uczniowie klasy pierwszej Szkoły Językowej „Młody Kopernik” oraz najstarsza grupa przedszkolna z Przedszkola Niepublicznego „Michałek”. Uroczystość została wzbogacona o przedstawienie teatralne, które przygotowali uczniowie klas piątych z PSP nr 15.

W ramach 21. **Dolnośląskiego Festiwalu Nauki**, którego hasło brzmiało „1918-2018”, przeprowadzono cykl zajęć „Kto Ty jesteś?”. Miały one charakter warsztatów literackich i plastycznych. Ich uczestnikami były przedszkolaki oraz uczniowie klas wczesnoszkolnych. Podczas spotkań dzieci wysłuchały legendy o Lechu, Czechu i Rusie, zapoznały się z historią hymnu i godła Polski. Celem zajęć było poznanie symboli narodowych oraz rozwijanie poczucia przynależności i tożsamości narodowej.

Filia nr 13

Świerszчыkowski Klub Książkowy – spotkania dla miłośników czasopisma „Świerszчыk”.

„Opowieści z czterech stron świata” – cykl zajęć literackich poświęconych różnym aspektom kultury, zwyczajom i legendom zarówno lokalnym, jak i z odległych krajów.

Konkurs pięknego czytania – dla najmłodszych czytelników, mających trudności w czytaniu.

„W świecie Słowian” - zajęcia edukacyjne przygotowane w oparciu o gry planszowe i filmy.

W czasie wakacji zorganizowano zajęcia plastyczne, podczas których dzieci przygotowywały prace plastyczne na II Regionalny Konkurs Plastyczny „Kartka z wakacji” zorganizowany przez Biuro Poselskie K. I. Mrzygłockiej. Dzieci z Glinika Nowego wykonały 11 prac. Trójce małych czytelników Filii nr 13 przyznano nagrody.

W listopadzie w Tygodniu Niepodległości odbyło się 5 spotkań, podczas których czytelnicy dowiedzieli się o początkach państwa polskiego, tworzyli własny komiks „Lech, Czech i Rus”.

Część oferty dla dzieci realizowana jest we współpracy ze Świetlicą Glinik Nowy. Łącznie we wszystkich zajęciach wzięło udział 240 dzieci.

Multimedialna Filia Biblioteczna

„Akademia Młodego Artysty” – cykliczne spotkania dla dzieci w wieku 4+, w czasie których poznają różne techniki plastyczne wykorzystywane podczas warsztatów. Zajęcia mają na celu rozwijanie zdolności twórczych dzieci i rozwijają ich kreatywność.

„Klub Czytających Rodzin” – cykliczne spotkania literacko-plastyczne skierowane do wszystkich dzieci i ich rodzin, mające na celu budowanie i pielęgnowanie więzi rodzinnych, poprzez wspólne czytanie. Tekst staje się kanwą do dalszych zabaw dydaktycznych.

„Bajkowy Klub Malucha” – cykl spotkań dla najmłodszych dzieci w wieku do 5 lat wraz z rodzicami. Uczestnictwo w zajęciach daje maluchom możliwość przebywania w grupie, rozwijania swoich pierwszych talentów, osvajania z książkami. Rodzice natomiast mogą wymieniać doświadczenia w sprawach wychowania swoich pociech.

„Tematyczne miesiące” – zajęcia literacko-multimedialne skierowane do grup zorganizowanych – uczniów szkół podstawowych. Każdy miesiąc poświęcony był innemu zagadnieniu. Wszystkie zajęcia prowadzone były na podstawie wybranych książek polskich autorów.

Dzień Bezpiecznego Internetu – spotkanie z przedstawicielami Wałbrzyskiej Komendy Głównej Policji, podczas którego dzieci dowiedziały się, jak bezpiecznie poruszać się w sieci oraz czego należy się w niej wystrzegać. Ponadto funkcjonariusze wyświetlili film o cyberprzemocy wśród młodzieży, którego aktorami byli uczniowie z Zespołu Szkół Politechnicznych „Energetyk” w Wałbrzychu.

Dzień Języka Ojczystego - z tej okazji przygotowane zostały warsztaty dla uczniów szkół podstawowych. Podczas zajęć uczestnicy odgrywali scenki rodzajowe, rozwiązywali zakodowany tekst oraz wykazywali się znajomością związków frazeologicznych.

Międzyszkolny Konkurs Recytatorski - został zorganizowany dla uczniów klas V szkół podstawowych z okazji 225. rocznicy urodzin Aleksandra Fredry. Zaproszenie do konkursu przyjęło pięć szkół : PSP 2, PSP 23, PSP 15, PSP 28 oraz ZSM.

Przegląd recytatorski - druga edycja konkursu bibliotecznego organizowanego dla Przedszkola Samorządowego nr 14 w Wałbrzychu. Przedszkolaki tym razem recytowały wiersze polskich poetów oraz śpiewały piosenki zadedykowane rodzicom.

Konkurs Czytelniczy Mistrz Pięknego Czytania – w III. edycji konkursu udział wzięli uczniowie z siedmiu wałbrzyskich szkół : PSP 2, PSP 15 PSPS 10, PSP 26, ZSz –P 2, ZSz –P 3 i ZSz-P 4, którzy recytowali utwory Adama Mickiewicza. Do zmagañ konkursowych przystąpiło 30 dzieci.

„Spotkania z przeszłością – Życie w Słowiańskim Grodzie” – cykl zajęć literacko-edukacyjnych dla uczniów szkół podstawowych na bazie książki „Ci sprytni Słowianie” M. Fabianowskiej.

Czytanie pod chmurką – impreza zorganizowana w ramach obchodów ogólnopolskiej akcji „Cała Polska czyta dzieciom”. Przedszkolakom z Niepublicznego Przedszkola „Małgosia” swoje autorskie wiersze przeczytała lokalna autorka poezji dziecięcej, Irena Raszka.

Happening „Wszyscy czytamy!” – akcja, która odbyła się w ramach Tygodnia Bibliotek. Ulicami Podzamcza przemaszerowały dzieci z Samorządowego Przedszkola nr 14. Przedszkolaki rozdawały ulotki, wykrzykiwały hasła o książkach i zachęcały przechodniów do odwiedzin w bibliotece.

Lekcje literackie – zajęcia dla przedszkolaków, które raz w miesiącu odwiedzają bibliotekę, aby posłuchać opowiadań i podzielić się wrażeniami z nowo przeczytanej bajki w domu. Zajęcia są organizowane wyłącznie w oparciu o nowości wydawnicze.

Filmowe Poranki – oferta skierowana jest do przedszkolaków i uczniów szkół podstawowych. Przedszkolakom proponujemy krótkie (20 minutowe) bajki, a uczniom klas podstawowych pełnometrażowe filmy.

Turnieje gier planszowych – rozgrywki, które odbywają się raz na kwartał z udziałem uczniów.

Wałbrzyskie Wróbelki - spotkania chóru dziecięcego „Wałbrzyskie Wróbelki”, który prowadzi Małgorzata Wiłkomirska. W czerwcu chór zaprezentował się na Wałbrzyskim Rynku podczas XV finału Jubileuszowej edycji akcji „ Z książką na walizkach”. W czerwcu i grudniu filia zorganizowała Dziecięcy Koncercie w Bibliotece z udziałem wróbelków i zespołu „Grające Brzdące”. Poprowadził go Józef Wiłkomirski.

Dział Dziecięco-Młodzieżowy (centrala)

Dzień Bezpiecznego Internetu – w dniach 8–9 lutego odbyły się zajęcia, których gośćmi specjalnymi byli funkcjonariusze Policji. Poświęcone były zagrożeniom, jakie niesie ze sobą nieodpowiedzialne korzystanie z Internetu. Przeprowadzone zostały również warsztaty dotyczące bezpieczeństwa danych osobowych i udostępnianiu ich w sieci.

„Literowanie na śniadanie” – III edycja powiatowego konkursu językowego, w którym wzięło udział 7 szkół podstawowych. Uczestnicy rywalizowali w pięciu konkurencjach: literowanie wyrazów, zapisywanie wyrazów ze słuchu, znajomości definicji wyrazów dawnych i gwary, umiejętności odnajdowania błędów logiczno-językowych, posługiwania się ortografią podczas pisania dyktanda.

Światowy Dzień Poezji – z tej okazji uczniowie szkół podstawowych wzięli udział w zajęciach literackich na bazie wierszy J. Tuwima oraz warsztatach poetyckich „U mistrza Jachimowicza”. Wszyscy uczestnicy obchodów uczestniczyli w zbiorowej inscenizacji wiersza „Rzepka”.

Maraton Czytania – zorganizowany w związku z Międzynarodowym Dniem Książki dla Dzieci. Jego uczestnicy czytali na zmianę bajkę „O zmęczonej książce”, by na koniec rozwiązać trudny test dotyczący przeczytanej książki.

„Jak nie czytam, jak czytam” – happening, w którym uczestniczyło łącznie 139 uczniów z wałbrzyskich szkół podstawowych. Uczniowie wspólnie czytali „Lokomotywę” J. Tuwima, maszerując po wałbrzyskim Rynku. Do wspólnego czytania włączyli się też nauczyciele, bibliotekarze oraz zaciekawieni mieszkańcy.

„Miesiąc praw zwierząt” – zajęcia edukacyjne dla uczniów szkół podstawowych. Dzieci dyskutowały na temat praw zwierząt i ich traktowaniu przez człowieka. Ilustrowały także swoich czworonożnych przyjaciół.

Dział Zbiorów Audiowizualnych (centrala)

Poranki filmowe - seanse filmowe dla dzieci i młodzieży szkolnej. Repertuar poranków stanowią głównie filmy fabularne mniej znane, ale wartościowe oraz animacje z różnych stron świata. Jest to oferta dla grup zorganizowanych, z której skorzystało 7 szkół.

Duże sprawy małych ludzi - pod tym hasłem odbywają się spotkania dla młodszych i starszych dzieci ze szkoły podstawowej. Ich tematyka oraz przebieg dostosowane są do wcześniej ustalonego tematu oraz poziomu grupy. W bieżącym roku rozmawiano o patriotyzmie („Symbole narodowe w filmie i muzyce”), Internecie („Nie daj się złapać w sieć”), uzależnieniach (warsztaty, które weszły na stałe do repertuaru Fonoteki, na podstawie filmu „Nuggets”), oraz o sile marzeń (na podstawie filmu „Billy Elliott”).

OFERTA KULTURALNO-EDUKACYJNA DLA MŁODZIEŻY

Filia nr 1 dziecięco-młodzieżowa

Młodzieżowy Dyskusyjny Klub Książki – działający od kilku lat klub nie zyskuje sobie wielu zwolenników. Nie zachęcają do tego przede wszystkim warunki lokalowe. Mimo tego regularnie odbywają się spotkania, podczas których omawiane są ciekawe nowości z zakresu literatury młodzieżowej.

Filia nr 6 z oddziałem dziecięcym

„Cyberprzemoc” – spotkanie zorganizowane w celu uświadomienia zjawiska agresji elektronicznej w postaci: prześladowania, zastraszania, nękania, ośmieszania innych osób z wykorzystaniem Internetu i narzędzi typu elektronicznego. Psycholog z Profilaktyki Uzależnień MOPS przedstawiła młodzieży krótki film o przypadku cyberprzemocy.

Filia nr 7 z oddziałem dziecięcym

Konkurs Recytatorski Poezji i Prozy Zbigniewa Herberta – wydarzenie zorganizowane z okazji Światowego Dnia Poezji, w którym wzięła udział młodzież w większości z Zespołu Szkół Nr 2 im. Hugona Kołłątaja w Wałbrzychu. Wysoki poziom konkursu sprawił, że Jury w składzie: Barbara

Ziółkowska – aktorka Teatru Lalki i Aktora, Danuta Góralska-Nowak – wałbrzyska poetka oraz Teresa Kamińska – polonistka, miało duży problem z wyłonieniem zwycięzców.

„Między nami czytelnikami” – happening zorganizowany w ramach Tygodnia Bibliotek w celu promocji biblioteki. Podczas akcji młodzież wyszła na ulice Piaskowej Góry i na głos czytała fragmenty swoich ulubionych powieści, zachęcając innych do czytania i odwiedzania biblioteki.

Młodzieżowy Dyskusyjny Klub Książki – comiesięczne spotkania poświęcone literaturze młodzieżowej, głównie z zakresu fantastyki. Dyskusje koncentrują się nie tylko wokół przeczytanych książek, ale także wokół niepokojących zjawisk, które dotyczą młodego pokolenia.

„Strefa Młodych” – cykliczne spotkania organizowane z zamiarem ukazania biblioteki jako nowoczesnego, przyjaznego miejsca sprzyjającego spotkaniom towarzyskim i gwarantującego ciekawe spędzanie wolnego czasu. Na spotkania zapraszani są specjaliści młodzi goście, którzy mogą imponować swoim rówieśnikom. Byli to np. członkowie Klubu Koszykarskiego Górnik Wałbrzych.

Międzynarodowy Dzień Gier Planszowych – spotkanie wszystkich młodych użytkowników filii, którzy nie tylko korzystają z planszówek dostępnych w bibliotece i odbywają organizowane tu turnieje gier, ale także wspólnie słuchają muzyki i rozmawiają na różne tematy. W filii zawiązał się Klub Gier Planszowych, którego członkowie spotykają się cyklicznie, raz w miesiącu.

„Dzień Bezpiecznego Internetu” – zajęcia zorganizowane dla młodzieży z Zespołu Szkolno-Przedszkolnego nr 3. Spotkanie przebiegało pod hasłem „Lekcja bezpieczeństwa” i było poświęcone zagrożeniom, jakie niesie ze sobą nieodpowiedzialne korzystanie z Internetu. Uczestnicy obejrżeli filmiki poruszające temat prywatności w sieci, publikowania i przesyłania prywatnych zdjęć, hejtu, oraz zabezpieczania swoich haseł. Wymieniali się doświadczeniami w tym zakresie.

W ramach XXI edycji Dolnośląskiego Festiwalu Nauki ze względu na obchody 100. rocznicy odzyskania przez Polskę Niepodległości dla młodzieży został przygotowany wykład oraz film dokumentalny o Józefie Piłsudskim. Uczestnicy mogli poznać rys psychologiczny Marszałka, jak i wydarzenia, które ukształtowały jego charakter i wpłynęły na losy Polski.

Multimedialna Filia Biblioteczna

Warsztaty multimedialne poświęcone projektowaniu przy pomocy programów online, czy też programów zainstalowanych bezpośrednio w systemie Windows. Odbyły się warsztaty na temat: kart walentynkowych, życzeń świątecznych, komiksu, bezpieczeństwa przy użytkowaniu aplikacji mobilnych telefonu oraz tworzenia prezentacji multimedialnej.

Warsztaty komiksu - w listopadzie odbyły się zajęcia multimedialne z komiksu. Uczestnicząca na zajęciach młodzież ze Szkoły Podstawowej nr 21 mogła poznać historię komiksu. Ponadto wykonali swój własny komiks w programie Toondoo.

Noc detektywów – „Kto uśmiercił książkę” – impreza adresowana do gimnazjalistów, którzy mieli za zadanie odszukać niszczyciela książek. W tym celu uczestnicy rozwiązywali rozmaite zadania, łamigłówki, szyfry. Po tych zmaganiach młodzież uczestniczyła w grze międzykulturowej. Impreza zakończyła się maratonem filmowym, który trwał do rana.

Dział Dziecięco-Młodzieżowy (centrala)

Klub „Fantastyka pod Atlantami” – cykliczne spotkania młodych entuzjastów literatury fantastycznej oraz gier planszowych. Mają one charakter dyskusyjnych zebrań, wieńczonych zmaganiem przy grach taktycznych i tekstowych. Obecnie liczebność członków zmniejszyła się na skutek powstania stowarzyszenia o podobnym charakterze.

W ramach XXI Dolnośląskiego Festiwalu Nauki odbyły się zajęcia pn. „Co to jest wolność?” – dla uczniów kl. VIII szkoły podstawowej oraz kl. III gimnazjum. W trakcie warsztatu poruszony został temat wolności jako przywileju oraz obowiązku każdego człowieka. Uczniowie rozmawiali o wyzwaniach i problemach, jakie niesie ze sobą wolność. Zajęcia odbyły się w oparciu o książkę „Gorzka czekolada”. Uczniowie gimnazjum rozprawiali o wolności w oparciu o teksty piosenek Marka Grechuty i Wojciecha Młynarskiego.

Dział Zbiorów Audiowizualnych (centrala)

„**Jak to ogarnąć?**” - cykl proponujący młodzieży zajęcia wsparte materiałami audiowizualnymi, dotyczące ważnych zjawisk społecznych i kulturowych, z którymi młodzi ludzie stykają się we współczesnym świecie. W bieżącym półroczu poruszono tematykę o konstruktywnym wyjściu z kryzysu (film „Fighter”) oraz o wirtualnym świecie, jego dobrodziejstwach i zagrożeniach (film „Who I Am, możesz być kim chcesz” oraz zajęcia na podstawie własnego scenariusza.).

„**Posthorror, czyli jak się dzisiaj straszy**”

W listopadzie odbyło się spotkanie poświęcone współczesnemu horrorowi, które poprowadzili nauczyciele III Liceum Ogólnokształcącego - Michał Cetera i Tomasz Smejliś. Przedstawili, zgodnie z wcześniejszym planem, trochę historii, kilka słów o klasycie, charakterystykę i przegląd nowych tendencji w jednym z najpopularniejszych gatunków filmowych. Prelekcja i dyskusja z młodzieżą zakończyły się wspólnym oglądaniem filmu.

OFERTA KULTURALNO-EDUKACYJNA DLA GRUP SPECJALNYCH

Filia nr 7 z oddziałem dziecięcym

„**Cały świat zamknięty w książce**” - kontynuacja cyklu spotkań dla osób dorosłych ze Środowiskowego Domu Samopomocy i Powiatowego Środowiskowego Domu Samopomocy w Wałbrzychu. Uczestniczą w nich grupy liczące po około 10 osób, o różnym stopniu niepełnosprawności fizycznej i umysłowej. Spotkania prowadzone są w formie prelekcji i prezentacji multimedialnej; mają umożliwić kontakt z książką i literaturą. W ciągu roku odbyło się 6 spotkań, w których wzięło udział 77 osób.

„**Nasza nowa biblioteka**” - spotkania dla uczniów Zespołu Szkół Specjalnych nr 10. Zajęcia mają formę pogadanek, zajęć plastycznych i zabaw z książką. W trakcie zajęć z tą grupą dzieci największy nacisk położony jest jednak na głośne czytanie, ponieważ rozwija ono język, pamięć i wyobraźnię. Odbyły się 4 spotkania, w których wzięło udział 51 dzieci.

Światowy Dzień Świadomości Autyzmu – z tej okazji odbyło się spotkanie z Agnieszką Kossowską - doktorem nauk humanistycznych, językoznawczynią, ambasadorką Konwencji ONZ o Prawach Osób z Niepełnosprawnościami; prywatnie mamą niepełnosprawnego Franka. Spotkanie było adresowane do rodziców i opiekunów dzieci z autyzmem.

Multimedialna Filia Biblioteczna

Filia organizuje zajęcia dla podopiecznych z Powiatowego Środowiskowego Domu Samopomocy, aby ułatwić im dostęp do kultury. W ciągu roku przeprowadzono trzy zajęcia w formie warsztatów biblioterapeutycznych. Pierwsze z nich powstały na bazie książki Serge'a Blocha „Wielka historia małej kreski”, drugie na podstawie wierszy okolicznościowych z okazji Dnia Matki. Podczas zajęć ich uczestnicy wykonywali również prace plastyczne i rozwiązywali proste quizy i krzyżówki. W październiku odbyły się zajęcia literackie „Barwy jesieni” na podstawie książki „Jesień liścia Jasia. Opowieść o życiu dla małych i dużych” autorstwa Buscagila Leo F.

Dział Informacji Naukowej i Czytelni (centrala)

Dla grupy pacjentów Dziennego Oddziału Psychiatrycznego Specjalistycznego Szpitala im. dr A. Sokołowskiego w Wałbrzychu prowadzono prelekcje multimedialne przybliżające historię regionu i jego zabytki. W tym roku odbyło się 9 takich spotkań: „Szlak cysterski na Dolnym Śląsku – Krzeszów”, „Pomniki i rzeźby Wałbrzycha”, „Złoty pociąg” (na specjalne życzenie uczestników zajęć), „Kolej Wałbrzych-Kłodzko”, „Wałbrzyska Galeria Rzeźby Plenerowej”, „Dolnośląski Szlak Zamków i Pałaców”, „Wałbrzych na przestrzeni wieków”, „Trudne dziedzictwo. Mauzoleum”, „Bolko II. 650. rocznica śmierci wielkiego księcia zwanego Małym”.

Oddział Książki Mówionej (centrala)

W bibliotece działa Dyskusyjny Klub Książki i Audiobooka. Jest adresowany do środowiska osób niedowidzących skupionych wokół biblioteki. Jego członkami są również osoby widzące, preferujące słuchanie książek. Spotkania te sprzyjają integracji obu środowisk. Odbývają się regularnie raz w miesiącu. W 2018 r. Oddział Książki Mówionej przy współpracy w wypożyczalnię zorganizował 10 spotkań klubu, w których wzięło udział 78 osób. W kwietniu, po długim okresie oczekiwania, klub został oficjalnie zarejestrowany w Instytucie Książki.

EDUKACJA REGIONALNA

Filia nr 1

W czerwcu filia włączyła się w obchody Urodzin ul. Piłsudskiego. Na podstawie materiałów dostarczonych przez bibliotekę opracowano skierowany do dzieci konkurs o życiu i działalności Józefa Piłsudskiego. Biblioteka przygotowała również cieszący się dużym zainteresowaniem kiermasz książek dla dorosłych i dla dzieci. W lipcu we współpracy z Biurem Rewitalizacji Urzędu Miejskiego na terenie filii zorganizowano „Kawiarenkę Obywatelską”. Zaproszono do niej mieszkańców Nowego Miasta, którzy mogli porozmawiać o ważnych dla nich sprawach.

Filia nr 2

Filia wzięła aktywny udział w organizacji Święta Ulicy Niepodległości, które odbyło się we wrześniu. Przeprowadziła szereg działań, a wśród nich przede wszystkim:

- Konkurs wiedzy o dzielnicy Podgórze pt. „Ciekawostki Podgórza” dla dorosłych,
- Głośne czytanie legendy o zamku Nowy Dwór i związany z tym konkurs plastyczny dla dzieci,
- Kiermasz używanej książki.

Filia nr 5 z oddziałem dziecięcym

21 września w Parku im. Tadeusza Kościuszki odbył się festyn „Pożegnanie lata 2018”. Imprezę zorganizowała RWS Sobiecin. Filia włączyła się aktywnie w jej organizację, przygotowując wiele atrakcji, wśród nich literacki konkurs bajkowy i kiermasz zagadek z nagrodami.

Jesienią filia zorganizowała dla mieszkańców Sobiecina cykl spotkań integracyjnych o tematyce regionalnej pt. „Historia tego miejsca”. Do dzieci skierowane zostały 2 z nich: „Historia wałbrzyskiego herbu” oraz „Wałbrzyski węgiel; legendy”. Dla dorosłych zorganizowano 2 spotkania: „Wałbrzyskie tramwaje i trolejbusy – historia nieco zakrecona”, „Wałbrzyskie pomniki i pamiątki górnicze”.

Filia nr 6 z oddziałem dziecięcym

15 września 2018 r. po raz kolejny biblioteka uczestniczyła w obchodach święta ulicy. Na terenie Publicznej Szkoły Podstawowej nr 2 im. Orła Białego świętowano urodziny ulicy Wańkowicza. Pracownicy filii zadbali o umysłowe rozrywki dla uczestników, oferując książki dla małych i dużych czytelników oraz przeprowadzając quiz rodzinny nt. znajomości historii Białego Kamienia.

Filia nr 7 z oddziałem dziecięcym

„Historie, które warto pamiętać” - seria wykładów połączonych z prezentacjami multimedialnymi. Mają one na celu poszerzenie wiedzy na temat historii regionu i jego mieszkańców, lokalnych zwyczajów i tradycji. W I. półroczu wykłady wygłosili:

- Magdalena Woch, specjalistka ds. turystyki i kultury w Zamku Książ - „Miłość i polityka, czyli romanse na Zamku Książ”,
- Tomasz Jurek, prezes Dolnośląskiej Grupy Badawczej, prelekcje: "Zostań wałbrzyskim Indianą Jonsem", „Rakietowy Dolny Śląsk” i „Wałbrzyskie szpitale”,
- Iwona Czech, prezes Towarzystwa Miłośników Szczawna Zdroju: „Historia szczawieńskich łazienek”.

W ramach cyklu odbyło się w ciągu roku 5 spotkań, w których uczestniczyło ponad 100 osób.

Multimedialna Filia Biblioteczna

Spotkanie z poezją dla dzieci – spotkanie autorskie Ireny Raszki, wałbrzyszanki, która tworzy amatorsko wiersze dla dzieci. Autorka spotkała się z najmłodszymi czytelnikami biblioteki oraz przedszkolakami z Przedszkola Niepublicznego „Małgosia” w Wałbrzychu, by zaprezentować im swoją twórczość i posłuchać opinii czytelników.

„Wałbrzych na dawnych pocztówkach” – spotkanie autorskie Andrzeja Dobkiewicza i Sobiesława Nowotnego, autorów książki o takim tytule. Zaproszeni goście podzielili się uwagami na temat zbierania materiałów i przygotowywania publikacji. Opowiadali też ciekawe epizody z historii Wałbrzycha i Świdnicy.

„Ręka w rękę z Ilsa” - projekcja filmu oraz spotkanie z reżyserem Abrahamem Ravettem, urodzonym w Polsce Żydem, niezależnym twórcą, filmowcem i fotografem. Film opowiada o tym, jak jego autor po 65 latach wrócił do Wałbrzycha, by odnaleźć tam swoją niemiecką opiekunkę. Obraz będący swoistą kroniką poszukiwania własnej tożsamości, dotykający kwestii żydowsko-niemieckich, wzbudził wielkie zainteresowanie i poruszenie. W spotkaniu wzięło udział ponad 100 osób.

Wypożyczalnia Główna (centrala)

„Znani patrioci w podwałbrzyskich uzdrowiskach” - prelekcja Mateusza Wyrzykowskiego o wizytach wielkich Polaków w najbliższym regionie, wygłoszona w ramach obchodów 100-lecia odzyskania niepodległości. Wykładowi towarzyszył mini recital pieśni patriotycznych w wykonaniu Natalii Wyrzykowskiej.

Dział Informacji Naukowej i Czytelń (centrala)

„Lekcje o regionie” – realizowane jako stała oferta dla zainteresowanych szkół podstawowych i gimnazjów. W br. odbyły się m.in. zajęcia poświęcone historii kolei w regionie wałbrzyskim oraz wycieczki dydaktyczne do Parku im. Jana III Sobieskiego.

„Warsztaty pisania legend” – zajęcia warsztatowe związane z realizacją projektu „Wałbrzyskie legendy 3.0”. Ich celem było stworzenie nowych bądź opracowanie współczesnych wersji legend dotyczących Wałbrzycha. W 7 zajęciach powstały m.in.: legenda o Pełce (Śródmieście), Piaskowych Ludkach (Piaskowa Góra) i kamiennym lesie (Podzamcze). Posłużą one jako literacki materiał w tworzeniu gier miejskich za pomocą aplikacji Action Track.

„Z wizytą u mistrza” - warsztaty literackie, oparte na wierszach „Przyjaźń” oraz „Przedwiośnie”, połączone ze zwiedzaniem Pokoju Pamięci Poety Mariana Jachimowicza.

„Spotkania z regionem” – cykl przybliżający historię i kulturę regionu poprzez spotkania ze znawcami i miłośnikami historii oraz autorami publikacji. W ciągu półroczia zorganizowano:

- „Sekrety Wałbrzycha” – spotkanie autorskie i promocja książki Artura Szałkowskiego, znanego i cenionego wałbrzyskiego dziennikarza. Opowiedział on wiele interesujących historii, opisywanych na łamach lokalnej prasy, które teraz znalazły się w jego książce.
- „Kalendarz *Schlesischer Bergland Kalender* skarbnicą wiedzy o ziemi wałbrzyskiej” – wykład Natalii Południak, germanistki i regionalistki, która do celów naukowych zajmowała się wydawanym w Wałbrzychu w latach 1928 -1942 niemieckim kalendarzem. Przedstawiła w trakcie spotkania wiele cennych informacji, między innymi o historii, przyrodzie i zabytkach naszego regionu, o których milczą inne źródła.
- „Wałbrzyska Galeria Rzeźby Plenerowej” – spotkanie z jej twórczynią, Marią Bor, cenioną w Polsce i na świecie rzeźbiarką, która opowiedziała o tej wyjątkowej plenerowej ekspozycji, jej genezie i stanie aktualnym. Zdradziła również kilka tajemnic swojej pracy.
- 2 spotkania z Łukaszem Kazkiem, znanym regionalistą, tropicielem lokalnej historii. Jedno odbyło się w ramach zorganizowanej przez Stowarzyszenie Przyjaciół „Biblioteki pod Atlantami” Nocy Bibliotek i było zwieńczeniem gry miejskiej „Tropami Wałbrzyskiego Złota”. Drugie stanowiło element projektu o Irenie Sandlerowej. Prelegent przedstawił młodzieży przypadki ratowania w trakcie II. wojny Żydów przez Niemców mieszkających na terenie Wałbrzycha i okolic.

- Spotkanie z Joanną Lamparską, znaną dziennikarką, pisarką i podróżniczką, zostało zorganizowane w ramach projektu Stowarzyszenia Przyjaciół Biblioteki pod Atlantami „Wałbrzyskie złoto” dofinansowanego przez Gminę Wałbrzych.

Biblioteka wzięła czynny udział w Prologu VI Dolnośląskiego Festiwalu Tajemnic, organizowanego przez Zamek Książ. W nawiązaniu do tematyki imprezy przygotowała prelekcję pt. „Tajemnice Mauzoleum. Historia i dziedzictwo”. Uczestnicy zapoznali się nie tylko z historią obiektu, ale także z różnymi hipotezami związanymi z jego prawdziwym przeznaczeniem. Mieli też okazję wypowiedzieć swoją opinię nt. przyszłości obiektu.

Dział Dziecięco-Młodzieżowy (centrala)

Z okazji Dnia Górnika w Dziale Dziecięcym przeprowadzono zajęcia dla uczniów szkół podstawowych. Dzieci zgłębiały tajniki górniczego zawodu oraz poznawały historię wałbrzyskich kopalń. Na podstawie przeczytanej legendy „O Skarbniku” w trakcie zabawy tworzyły własną „kopalnię”, a także lampki i czapki górnicze.

W dniach 7-8 grudnia w ramach Jarmarku Bożonarodzeniowego organizowanego przez Urząd Miejski, pracownicy Działu przeprowadzili warsztaty artystyczne dla najmłodszych, podczas których wspólnie wykonano bombki i inne ozdoby choinkowe. W warsztatach na wałbrzyskim rynku udział wzięło ponad 100 dzieci.

OFERTA KULTURALNO-EDUKACYJNA DLA DOROSŁYCH

Filia nr 5 z oddziałem dziecięcym

„Salvador Dali – geniusz czy szaleniec?” – prezentacja multimedialna podczas Dni Otwartych FE.
Akademia pogodnego seniora – cykl spotkań kulturalnych adresowanych do osób starszych i samotnych jako propozycja spędzania czasu wolnego w bibliotece. W ciągu roku odbyły się 4 spotkania, poświęcone twórczości Wisławy Szymborskiej i Wojciecha Młynarskiego oraz biografiom dwóch silnych kobiet – Jackie Kennedy i Michaliny Wisłockiej.

Filia nr 6 z oddziałem dziecięcym

Popołudnia z książką – comiesięczne spotkania dyskusyjne, podczas których czytelniczki rozmawiają na tematy związane z literaturą. W I. pół. spotkania poświęcono: ulubionym książkom dzieciństwa, książkom związanym z polityką oraz propozycjom polecanym do zabrania ze sobą na wakacje.
 „Cisza jest głosem zbieraniem” – prezentacja multimedialna na temat życia i twórczości C.K. Norwida z okazji 135 rocznicy śmierci poety.

Filia nr 7 z oddziałem dziecięcym

„Dyktando w bibliotece, czyli język ma znaczenie” - z okazji Międzynarodowego Dnia Języka Ojczystego zaproszono dorosłych miłośników języka polskiego na konkurs w formie dyktanda.
Dolnośląski Festiwal Nauki 2018 - w ramach festiwalu zorganizowane zostały 2 wykłady:
 - „Póki świat światem, nie będzie nigdy Niemiec Polakowi bratem? O relacjach polsko-niemieckich w filmie” - dr Joanny Trajman z Wydziału Nauk Społecznych UW. Prelegentka przedstawiła wyniki badań nad rolą obrazów medialnych w kształtowaniu wiedzy i wyobrażeń na temat innych narodów.
 - „Jak zakochuje się mózg, czyli hormony, zapachy i genetyka powstawania miłości” - dr Marty Sochockiej z Instytutu Immunologii i Terapii Doświadczalnej PAN.
Światowy Dzień Poezji - spotkanie literackie z wałbrzyską pisarką i poetką Danutą Góralską-Nowak.
Dyskusyjny Klub Książki - spotkania literackie, w trakcie których omawiane są wybrane książki. Klubowicze rozmawiają o literaturze i poznają nowości rynku wydawniczego.
 „Podróże naszych czytelników” – cykliczne spotkania z czytelnikami, którzy realizują swoje pasje podróżnicze i dzielą się swoimi wrażeniami z dalekich wypraw, przedstawiając zdjęcia i pamiętki. W 2018 r. czytelnikom zaprezentowali się:

- wałbrzyski podróżnik Andrzej Wojtoń, który opowiedział o Gwinei, Senegal i Gambii,
- Elżbieta Migdał, autorka bloga „Dawne Chiny”, która była gościem 3 spotkań: „Migawki z Chin”, „Dwa kroki od Dalajlamy” i „Chińskie ogrody”.

W 5 spotkaniach z cyklu wzięło udział 155 osób.

„**Conversation Times, czyli porozmawiajmy po angielsku**” - kurs językowy dla seniorów, którzy podróżują w celach turystycznych lub odwiedzają członków rodziny przebywających za granicami kraju. Spotkania cieszą się coraz większym powodzeniem, prowadzi je Brytyjczyk na stałe mieszkający w Polsce.

„**Kinomaniacy**” - cykliczne spotkania filmowe. Jest to inicjatywa podjęta wspólnie z Wałbrzyskim Ośrodkiem Kultury. Na comiesięcznych spotkaniach prezentowane są filmy fabularne, których wyboru dokonują użytkownicy biblioteki. W 7 projekcjach wzięło udział 188 osób.

„**Seanse na Piaskach**” – nowy cykl filmowy, zainaugurowany pokazem filmu pt. „Ukryte działania”.

„**Zainspiruj się, czyli kreatywne spotkania w bibliotece**” – warsztaty artystyczne dla seniorów, gdzie wśród innych rozwijają oni swoje zainteresowania i uzdolnienia, ucząc się od siebie nawzajem nowych umiejętności. Mają też możliwość ekspozycji powstałych prac. W 2018 r. odbyło się 5 spotkań.

Zajęcia komputerowe – cykliczne spotkania adresowane głównie do seniorów o charakterze kursu komputerowego, którego celem jest rozwijanie i doskonalenie umiejętności obsługi komputera i Internetu. W 34 zajęciach wzięło udział 122 osoby.

„**Migawki z Chin**” - ekspozycja fotografii Elżbiety Migdał, dokumentująca jej wyprawę do tego kraju.

Filia nr 13

Salonik literacki – odbywające się raz na kwartał spotkania czytelniczek, które w oparciu o materiały przygotowane przez bibliotekarza poznają biografię i dorobek wybranych twórców. W ciągu roku odbyło się 5 spotkań: „Chwila relaksu z książkami Katarzyny Michalak”, „Tuwim w muzyce”, „Kobiety Władzy PRL”, „Skandalistki lat 20 – Irena Krzywicka i Maria Morska”, „Danuta Szaflarska i jej czas”.

Multimedialna Filia Biblioteczna

Dyskusyjny Klub Książki „Chmurdalia” – cykl spotkań dla czytelników dorosłych, którego celem jest kreowanie wśród nich mody na czytanie, poprzez akcentowanie przyjemności płynących z lektury oraz promowanie aktywnego udziału w życiu literackim, np. poprzez spotkania z ciekawymi ludźmi oraz interesujące dyskusje. Podczas 10 spotkań omówiono m.in. książkę „Życie jest cudem” D. Łosiewicz oraz najnowszą powieść J. Bator „Purezento”.

„**Spotkania z Mistrzem**” – cykliczne spotkania z Józefem Wiłkomirskim, które od lat cieszą się nieustannie zainteresowaniem. Odbyło się 10 spotkań, podczas których Mistrz opowiadał o swoich podróżach. Wszystkie prelekcje wzbogacone są prezentacjami multimedialnymi ze zdjęciami z odwiedzanych miejsc, towarzyszy im również muzyka.

„**Porozmawiajmy o...**” – spotkania o zróżnicowanej tematyce. W 2018 r. dominowały tematy muzyczne. Pierwsze spotkanie poświęcone było Beatlesom i ich muzyce. Wykład połączony z prezentacją multimedialną poprowadził Ryszard Kmita - wałbrzyski meloman i miłośnik muzyki rockowej i rockandrollowej. Drugie spotkanie „Poeci Rocka”- odbyło się w marcu z okazji Światowego Dnia Poezji i poświęcone było dwóm wybitnym muzykom – L. Cohen i B. Dylan.

„**Bezpieczny senior**” - spotkania edukacyjne. Pierwsze miało charakter prewencyjny, poprowadzili je funkcjonariusze Miejskiej Komendy Policji w Wałbrzychu, którzy mówili m.in. o tym, jak nie stać się ofiarą przestępstw na „wnuczka”, „policjanta” czy „inkasenta”. Kontynuacją spotkania była debata społeczna dla mieszkańców Podzamcza poświęcona temu problemowi. Trzecie spotkanie cyklu dotyczyło praw konsumenta.

„**Akademia zdrowia**” – odbyły się 3 spotkania cyklu. Pierwsze poprowadzone przez lekarza psychiatrii, dotyczyło leczenia schizofrenii oraz dostępnych opcji terapeutycznych dopasowanych do potrzeb pacjenta. Drugie poprowadziły Zuzanna Zakręt i Monika Nastawska, które opowiadały o naturalnych metodach oczyszczania organizmu. Przedstawiły sposoby, jak doprowadzić do stanu

równowagi i wyrównać niedobory, które są odpowiedzialne za większość naszych chorób. Podczas kolejnego spotkania odbył się wykład pt. „Serce masz tylko jedno”, w czasie którego prelegent Grzegorz Łoza mówił m.in. o chorobach serca i układu krążenia oraz o zagrożeniach cywilizacyjnych dla naszego zdrowia.

Projekcje filmowe – seanse w bibliotece, organizowane w ramach 2 cykli: „Literatura na ekranie” – filmowe ekranizacje i adaptacje wybitnych książek oraz „Warto obejrzeć” - dzieła poruszające ważne tematy społeczne oraz filmy wybitnych twórców i reżyserów. W br. odbyło się 20 projekcji, w których uczestniczyło 668 osób.

„Totalitarne koszmary Orwella” – spotkanie w związku z przypadającą w 2018 roku 115. rocznicą urodzin George’a Orwella, przybliżające jego życie i dorobek pisarski.

„Poeta prowokator – czyli mniej znane oblicze Juliana Tuwima” – wykład z okazji 65. rocznicy śmierci polskiego poety. Uczestnicy spotkania poznali nie tylko ciekawostki z życia Tuwima, lecz także dowiedzieli się co wpłynęło na jego postawę i twórczość.

Kursy komputerowe dla seniorów – w ciągu roku odbyło się 6 edycji zajęć edukacyjnych ukierunkowanych na swobodne poruszanie się w wirtualnym świecie Internetu, a także pomoc w załatwieniu codziennych spraw.

„Awaryjne czwartki” - spotkania przeznaczone są dla osób potrzebujących porad z zakresu informatyki i nowych technologii w obsłudze sprzętu komputerowego i telefonów nowej generacji, zaopatrzonych w liczne aplikacje.

Wypożyczalnia Główna (centrala)

Światowy Dzień Poezji – z tej okazji odbył się w bibliotece koncert znanego warszawskiego barda, Kuby Michalskiego. Zaprezentował on własne kompozycje do wierszy polskich autorów: Zbigniewa Herberta, Adama Asnyka, Leopolda Staffa.

Świąteczny kiermasz rękodzieła - uczestniczyli w nim regionalni twórcy, prezentujących piękne i oryginalne wyroby artystyczne związane z tradycją świąt Wiekanoicy. W czasie trwania kiermaszu można było podziwiać artystów przy pracy, a także nabyć ozdoby i kartki świąteczne, pisanki, biżuterię, szkło ręcznie malowane, drewniane rzeźby. Swoje prace prezentowali twórcy: Ewa Kokoszka, Barbara Malinowska, Mirosław Maciejewski oraz artyści amatorzy ze Stowarzyszenia „Radość Życia” oraz Grupy Twórczej „Uśmiech Wałbrzycha”.

Kiermasz Taniej i Używanej Książki – w ciągu roku odbyły się 2 akcje wyprzedazowe. Sprzedawane książki to przede wszystkim pozycje nieprzydatne w bibliotece lub zbędne dary od czytelników.

„Poza Horyzont” - cykl spotkań z podróżnikiem Andrzejem Wojtoniem. Tematem prelekcji była m.in. Ameryka Południowa w dorzeczu Parany, przybliżona czytelnikom poprzez ciekawe opowiadanie i prezentację slajdów z wyprawy.

Akademia pogodnego seniora – cykl spotkań, podczas których czytelnicy dzielą się swoimi pasjami: „Poezja kawy, czyli głośne czytanie przy kawie” – z okazji Dnia Kawy z udziałem aktorki teatralnej Danuty Gołdon-Legler, „Jesień w ogrodzie. Kompozycje bukiciarskie” - o florystyce opowiadała Danuta Węglowska, „Góry herbaty” – spotkanie poprowadzone przez Kazimierza Jankowskiego.

Dział Informacji Naukowej i Czytelń (centrala)

„Syria w 1992. Wspomnienie z wyprawy” – spotkanie z Jerzym Grafem zorganizowane we współpracy z Kołem Przewodników Sudeckich i Terenowych przy PTTK Oddział Ziemi Wałbrzyskiej. Autor opowiedział o Syrii, jakiej już nie można dziś oglądać, o tym, co zniszczyła wojna, a co jeszcze udało się zobaczyć w 1992 roku.

Dział Dziecięco-Młodzieżowy (centrala)

„Ciekawi świata” – cykl zajęć multimedialnych dla seniorów, prowadzony od marca do maja w Akademii Młodych. Były to warsztaty edukacyjne, prelekcje filmów o różnorodnej tematyce, dobieranej przez samych uczestników, np. krajoznawcze, podróżnicze, z zakresu sztuki, edukacji zdrowotnej czy bezpieczeństwa osób starszych. W sumie odbyło się 6 spotkań (22 osoby).

Kurs komputerowy dla seniorów – kolejna edycja cieszących się dużym zainteresowaniem zajęć edukacyjnych z zakresu nauki obsługi komputera i korzystania z Internetu. Łącznie w 2018 r. odbyło się 18 spotkań dla 166 seniorów.

Dział Zbiorów Audiowizualnych (centrala)

„Seanse pod Atlantami” - spotkania filmowe prowadzone w gronie miłośników sztuki filmowej. Każda projekcja poprzedzona jest tematycznym bądź gatunkowym wstępem, a zakończona dyskusją oglądających, gdyż zwykle są to filmy kontrowersyjne, które poruszają widzów.

„Kino na wakacje” – letnie seanse z lekkim repertuarem filmowym.

„Festiwal Filmowy Kopalnia Filmów” – w ramach imprezy zorganizowanej przez Fundację Emu odbyły się 4 pokazy filmowe (2 w centrali i 2 w Multimedialnej Filii Bibliotecznej na Podzamczu). Pokazom towarzyszyły prelekcje Piotra Radeckiego, dyrektora artystycznego Festiwalu. Motywem przewodnim projekcji była szeroko rozumiana wolność.

„Kąpiel w dźwiękach gongu” - w listopadzie zorganizowano muzyczny seans relaksacyjny z wykorzystaniem gongów i mis tybetańskich poprowadzony przez Arletę Mańkę.

„Rok Praw Kobiet” - w bieżącym roku zorganizowano 3 projekcje filmowe, powiązane z obchodami Roku Praw Kobiet. W ramach spotkań filmowych z dorosłymi użytkownikami przybliżono i przedyskutowano prawdziwe i fikcyjne portrety silnych i wyjątkowych kobiecych bohaterek (filmy „Aquarius”; „Maudie”; „Ukryte działania”). W marcu odbyły się dodatkowo warsztaty dla kobiet, które poprowadziła Marta Kaim – coach i autorka książek na temat rozwoju osobistego. Zajęcia miały charakter otwartego warsztatu motywacyjnego, który szczerze zaangażował zgromadzone panie.

Kiermasz płyt winylowych – trzykrotnie zorganizowano kiermasz używanych płyt, cieszący się dużym zainteresowaniem wśród miłośników dobrej muzyki i tradycyjnych nośników.

DZIAŁALNOŚĆ WYSTAWIENNICZA I WYDAWNICZA

- **Wystawa „Znaczone linią”. Rysunek i malarstwo Katarzyny Prusak (12 styczeń – 2 luty)** - prezentowała cykl prac malarskich, nawiązujących stylem do op-artu. W galerii, kilka dni przed wernisażem powstała, przestrzenna instalacja ze sznurka;
- **Wystawa zbiorowa „Podróże z nami zawsze są udane” (9 luty- 8 marca)** - kurator wystawy prof. zw. Joanna Imielska, prowadząca I Pracownię Rysunku na Uniwersytecie Artystycznym w Poznaniu zaprezentowała prace 13 artystów z Polski, Czech i Turcji (Rafał Boettner-Łubowski, Milan Cieslar, Kaja Gawrońska, Joanna Imielska, Anna Józwiak, Ilsa Kaya, Dasa Lasotova, Katarzyna Maćkiewicz, Sonia Rammer, Magdalena Rucińska, Aleksandra Simińska, Sandra Stanisławczyk i Dominika Witczak). Można było zaobserwować różnorodność stylów artystycznych oraz technik, wyeksponowano rysunki, fotografie otworkowe, kolaże i malarstwo;
- **Wystawa zbiorowa „Fantastyczne światy” (16 marca – 13 kwietnia)** - nawiązywała tematycznie do Tygodnia Fantastyki. Wszystkich prezentowanych na wystawie prac było ponad trzydzieści; artyści, tj. z Jarosław Jaśnikowski, Krzysztof Krawiec, Piotr Zygmunt, zaprezentowali obrazy olejne, akrylowe, rysunki piórkiem i tuszem, pastele oraz grafiki;
- **Wystawa indywidualna Anety Mlaś „ImPulsy” (19 kwietnia - 25 maja)** - wyeksponowano 31 prac, większość z nich to rysunki tuszem, cienkopisami i pisakami akwarelowymi, przedstawiające wizerunki kobiet wpisane w fantastyczne wizje, nierealne światy, dekoracyjne tła nawiązujące do natury. Artystka zaprezentowała podczas wernisażu autorską biżuterię z reprodukcjami swoich prac oraz koszulki, torby i plakaty;
- **Wystawa zbiorowa ilustratorek książek dla dzieci „Pisane kolorem” (1 czerwca – 13 lipca)** - to wystawa stworzona z myślą o miłośnikach ilustracji książkowych. Zostały na niej zaprezentowane prace trzech ilustratorek: J. Zagner-Kołat, E. Beniak-Haremskiej oraz M. Jagody. Na najmłodszych w Dniu Dziecka zorganizowano warsztaty z zaproszonymi ilustratorkami.

- **Wystawa Piotra Kani „Pomiędzy czernią a bielą” (5 września - 5 października)** – artyści grafika, twórcy m.in. komiksów. Na wystawie zaprezentowano powiększone przykłady komiksów oraz szkice do projektów reklamowych;
- **Multiplikacje – wystawa prac ceramicznych Piotra Micka (16 października - 16 listopada)** - twórcy związanego zawodowo z Wałbrzychem, kierownika Centrum Ceramiki Unikatowej w Parku Wielokulturowym SK. Wystawa wpisała się program „Tygodnia z regionem”;
- **Wystawa rysunków Marzeny Zacharewicz (26 listopada – 21 grudnia)** – artystki, graficzki, ilustratorki książek. Prace w czarno-białej stylistyce, wykonane oszczędnymi środkami, ale pełne ładunku emocjonalnego. Spotkanie z artystką odbyło się 10 grudnia br.

Wystawom towarzyszyły warsztaty artystyczne adresowane do dzieci i młodzieży. W br. odnotowano ogółem ok. 1600 użytkowników galerii.

Działalność edytorsko-wydawnicza

Został przygotowany skład i projekt, m.in. katalogu „Podróże z nami zawsze są udane”, folderów do wystaw oraz ulotki w formie pocztówek dla dzieci do wystawy „Pisane Kolorem”. Ponadto plakaty, zaproszenia, ulotki do imprez bibliotecznych.

Inne działania

LATOTEKA, CZYLI LETNIA CZYTELNIĄ NA MIEŚCIE projekt realizowany w ramach otwartego konkursu ofert dla organizacji pozarządowych w ramach projektu pn.: „Finansowe i planistyczne narzędzia w programowaniu i wdrażaniu Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Wałbrzycha” współfinansowany ze środków Unii Europejskiej, w ramach Programu Pomoc Techniczna 2014-2020. O środki z programu w wysokości 3 000,00 zł wystąpiło Stowarzyszenie Przyjaciół Biblioteki pod Atlantami, ale faktyczną realizacją projektu zajęła się wałbrzyska ksiąźnica. W ramach zadania zakupiono leżaki, matę, dmuchane fotele, parasole zewnętrzne, stoliki oraz przenośne regały na książki i prasę. Letnia czytelnia działała w lipcu i w sierpniu, od poniedziałku do piątku w godz. 10.00-16.00 na Pl. Kościelnym, w bezpośrednim sąsiedztwie biblioteki centralnej. Ponad 900 osób skorzystało z możliwości odpoczynku i relaksu z książką na leżaku.

Wałbrzyska ksiąźnica wraz z innymi instytucjami kultury realizowała przez kilka ostatnich miesięcy wspólny program „**Bądź COOLturalny**”, który podsumowano w czerwcu w Starej Kopalni uroczystym finałem i wręczeniem nagród najbardziej aktywnym uczestnikom indywidualnym i wałbrzyskim szkołom z największą liczbą punktów, które można było zdobyć dzięki udziałowi uczniów w imprezach i działaniach realizowanych przez wałbrzyskie instytucje kultury. Wśród punktowanych wydarzeń kulturalnych biorących udział w akcji również Biblioteka pod Atlantami miała wiele propozycji dla odbiorców w każdym wieku, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży, w tym m.in. imprezy literackie, wernisaże, spotkania autorskie, warsztaty ilustratorskie, konkursy czytelnicze.

OGÓŁEM W 2018 R. ZORGANIZOWANO RAZEM 1347 RÓŻNYCH IMPREZ BIBLIOTECZNYCH, W KTÓRYCH WZIĘŁO UDZIAŁ 22 466 UŻYTKOWNIKÓW. ZE WSZYSTKICH USŁUG ŚWIADCZONYCH PRZEZ BIBLIOTEKĘ W 2018 R. SKORZYSTAŁO BLISKO 146 450 OSÓB.

Oprac. Renata Nowicka i Arleta Wojciechowska

DYREKTOR
 organizacyjnej i projektowej Biblioteki Publicznej
 „BIBLIOTEKA POD ATLANTAMI”

 mgr Renata Nowicka